

MAÇINLI KIZ İÇİN EV 1987

Aziz Nesin 1915-1995

İÇİNDEKİLER

“Ç...” Aracılığıyla Okurlarıma Mektup
Gökler Kralıyla Denizler Güzellik Kraliçesinin Unutulmaz Sevi Öyküleri
Maçinli Kız İçin Ev
Gelmesi Gerekirdi
Kırpikleri Kestane Çiçekli Kız
Bir Sarmaşığın Özyaşamöyküsü
Son Seyirci
İçimizdeki Ev
Anlat Bana Kendini
Olanaksız Zorlamak
Zamanın Kokusu
Tutunacak Bir Ses
La Sesi
Puşkin'in Eldivenleri
Meşe Ağacının Acısı
Yalnızlık Vurgunu
O Geceyi Yazmak
Bir Kelebek, Bir Şair ve Bir Kadın

Hakkında

Aziz Nesin, “Maçinli Kız İçin Ev” isimli öykü kitabını 1987 yılında yayınlamıştır. Kitap on sekiz öyküden oluşmaktadır. Öyküler sade, anlaşılır bir dille ve akıcı bir üslupla yazılmıştır. Yazar kitabında yer verdiği öykülerin her birinin sevgiliye anlatıldığını belirtmiştir. Her öykü başka bir sevgili için anlatılmıştır. “Ç” Aracılığıyla Okurlarıma Mektup başlıklı yazısı önsöz niteliğindedir ve kitaptaki öykülere dair bilgiler içermektedir. Yazarın okurlarına seslenişidir. Yazarın toplumsal eleştiriler ve mizahi üslup taşıyan birçok eserinden farklı olarak bu eser daha dramatik, insanın iç dünyasına yönelen öyküler içermektedir. Aynı zamanda sembolik bir anlatım söz konusudur. Okuyucuları sembollerin taşıdığı anlamı ve metaforları düşünmeye, sorgulamaya yöneltmektedir.

Aziz Nesin bu kitabında aşk, hayal kırıklığı, yalnızlık, yaşam ve ölüm, kimlik, özgürlük, değişim gibi ortak temalar kullanmıştır. Bu açıdan tematik olarak zengin olduğunu söylemek mümkündür. Kitapta genellikle kadın erkek ilişkilerini ele alan öyküler yer almaktadır. Aynı zamanda bireylerin iç dünyası, varoluş hesaplaşmaları ve çatışmaları işlenmektedir. İnsanın duygu dünyasını, yalnızlığa, yaşlılığa, sevgiye ve aşka, yaşama ve ölüme, kimliklere yönelik felsefi sorgulamalar söz konusudur.

“Ç” ARACILIĞIYLA OKURLARIMA MEKTUP

Öykü

Çocuklara anlattığı masallar Yazar mektubunda Ç.’ye seslenir. Çocuklarına uyusunlar diye masallar anlattığını ve bu masallarını uydurduğunu söyler. Aynı masalı başka zaman anlatırken ise uydurduğu halini unutup farklı sonlarla anlatıyordu. Çocukları hemen masalın ilk halini hatırlayıp düzeltiyorlardı. Sonra çocukları büyümüştür. Onlarda aynı masalları kendi çocuklarına anlatır olmuşlardır.

Sevgililere anlatılan öyküler Sevgililerine de öyküler uydurduğunu söyler. Çocukların uydurduğu masallara inanması gibi sevgilileri de öykülerini gerçek sanıyorlardır. Çünkü öykülerine kendisi de inanıyordu. Ama yazarın daha çok şaşırdığı kitaplarındaki öykülerine okuyan ve dinleyenlerin de inanmış olmasıdır. Bu kitapta yer alan öykülerden “Bir Sarmaşığın Özyaşamöyküsü” isimli öyküyü bir gece yataкта Ç.’ye anlatmıştır. Kitaptaki öyküler içinde onun için en özel olan o öyküdür. Öyküyü

anlattığı gece içmişlerdir, saat geç olmuştur. Bir türlü uyuyamıyorlardır. Bu öyküyü uydurmuştur. Ç. öyküyü anlamamıştır ama duygulanarak ağlamıştır. Yazar niçin ağladığına şaşıp kalmıştır. Çünkü öyküyü anladığına inanmamıştır. Yazar her sevgilisine bir öykü anlatıyor ama birine anlattığını başka sevgilisine anlatmıyordur.

Yazarın isteği Yazar, Ç. ile paylaştıkları son gecenin o öyküyü anlattığı gece olduğunu söyler. Şimdi başkası ile evlidir ve bir kızı vardır. Kızına o öyküyü anlatmasını ister. Bunu neden istediğine emin değildir. Dinlerken anlamasa da duygulanıp ağladığı öyküyü belki kızı anlar, onun yaşam yanlısını düzeltir diye istediğini düşünür.

Temalar

Gerçeklik ve Hayal Yazarın çocuklarına uydurduğu masallar, sevgililerine uydurduğu ve okuyucuları için yayınladığı öyküler gerçek değildir. Fakat herkes, buna kendisi de dahil, bu öykü ve masallara inanıyordur. Uydurulmuş öykülere inanılıyorsa gerçek olduğunu söylemektedir. Öyküler hayal ve uydurmadan öte kuşaklar boyu aktarılan, duyguları harekete geçiren, yaşamı dönüştüren bir gerçeklik haline gelmektedir.

GÖKLER KRALIYLA DENİZLER GÜZELLİK KRALİÇESİNİN UNUTULMAZ SEVİ ÖYKÜLERİ

Öykü

Şah Kartal hakkında Şah Kartal göklerin kralıdır. Yeri her zaman doruklardır. Her şeye yukarıdan bakmaktadır. Göklerde gururla süzülüşünü, avlarını nasıl yakalayıp yediğini, alçaklarda işi olmadığını, sonsuz gökyüzünün onun olduğunu anlatır. Yalnızlığı kendi tercih ediyordu. Çocukları ve sayısını bilmediği kadar torunları olduğunu söyler. Ama onları bırakmıştır. Aile ile yaşamak bir kartala göre değildir. Şimdi artık yaşlıdır. Gururlu bir şekilde gökyüzünde uçarken ölmek istiyordu. Bedeni yüksek yakalıklara düşün istiyordu. Bir kartal için isteyebileceği en güzel ölüm bu olacaktır.

İkhthys hakkında İkhthys ise denizlerin güzellik kraliçesidir. Denizlerde hiçbir balığın onun gibi balepandomim yapamayacağını söyler. İki yanındaki, boynundaki ve kuyruğundaki yüzgeçleri, gelin duvağı ve gelinliğin sürünen tülleri gibi denizlerde dolanmaktadır. Balıkların içinde ona az çok benzeyen kırlangıç balığıdır. Ama onun güzelliği yanında kırlangıç balığının güzelliği sönük kalıyordu. Yüzme keseleri de vardır. Bu keseler sayesinde kısa sürede olsa havada soluyabiliyordu. Havada dans etmesi için sıçraması ve su yüzeyine yakın bir yükseklikte dans etmesi gerekiyordu. Zaman zaman bunu yapıyordu.

Şah Kartal ve İkhthys'in tanışması Bir gün Şah Kartal ve İkhthys birbirlerini görürler. İkhthys su yüzeyine sıçramış dans ediyordu. Şah Kartal ise dağın en yüze doruğuna doğru uçarken o güne dek görmediği içi su dolu sonsuz bir derinlik görür. Daha önce çok göller, akarsular görmüştür ama deniz onlara hiç benzemiyordu. Deniz ona kuşku veriyor ve kendine çekiyordu. Dağların korkusuz kralı denize açılıyor, açıldıkça korkuyor ama daha çok açılıyordu. Sonra dans ederek süzülen, parıltılı İkhthys'i görür. Birbirlerinden etkilenirler ve tanışırlar. Sonra birden İkhthys denize dalar. İkhthys o güne kadar bütün sevi önerilerini reddetmiştir. Hiçbiri ilgisini çekmiyordu. Balıkların hepsi birbirine benziyordu. Değişiklik, başkalık istiyordu. Denizde sıçrayarak dansını yaparken heybetli, güvenilir kartalı görür. Ondan çok etkilenir. Dans ederek birbirlerini tanıtır. İkhthys dışarıda uzun süre kalamayacağını, denizde yaşadığını söyler. Şah Kartal'da denizde nefes alamayacağını, alçaklarda dans etmeye bile alışkın olmadığını, alçakta uçarken acemi hissettiğini, göklere alışkın olduğunu söyler.

Aşk ile geçen günler Bu hikâyeyi yaşlı adam genç sevgilisine anlatıyordu. Genç kadın sürekli devamını soruyor, anlatmasını istiyordu. Adam anlatmaya devam eder. Şah Kartal ve İkhthys birbirine âşık olmuştur. Her gün buluşuyorlar, birlikte dans ediyorlardır. Bir keresinde İkhthys denizden sıçrayıp havada bale yaparken bir martı ona saldırır. Ama Şah Kartal onu kurtarır. Martıyı göklere çıkarır ve aşağı bırakır, sonra tekrar yakalar. Bunu gören İkhthys çok etkilenir. Şah Kartal buluşmalarında artık ona bazen çiçek atıyor, bazen beslenmesi için yiyecek bir şeyler getiriyordu. Onlar yabancılıklarının büyüü çekiciliğine katılmıştır.

Göç zamanı Artık İkhthys'nin göç zamanı gelir. Her yıl bu zamanlar sıcak denizlere göç ediyorlardır. Şah Kartal'a gidip seneye tekrar geleceğini söyler. Şah Kartal onu bırakmamasını ister. İkhthys onun için göçten vazgeçer. Öleceğini biliyordu ama o zamana kadar onunla kalacaktır. Şah Kartal'ın gönlü buna razı olmaz. Göç etmesini, gittiği yere kadar onu uçarak takip edeceğini söyler. Dediği gibi de

yapar. Birisi havadan birisi denizden millerce giderler. Şah Kartal denizlerin sonsuzluğuna şaşırıp kalır. Yolculukları sırasında birbirlerine en güzel dansları yapmaya devam ediyorlardır. Öyle çok giderler ki bu kadar uçmaktan yaşlı kartal iyice yorulur. Artık tükenmiştir. En onurlu ölümün onun için havada olacağını hep söylemiştir. Uçarken ölmek son mutluluklarıdır. İkhthys denizden sıçrayınca, ona artık yanına geleceğini, kavuşacaklarını söyler. Onun için son dansını yapar. Ölüm onu havada bulur. Döne döne denize düşer. Sonunda buluşmuşlardır. Yavaş yavaş denizin dibine düşer.

Kadın ve adamın konuşması Kadın niye bu acıklı öyküyü uydurduğunu sorar, ağlamaklıdır. Adam uydurmadığını, onları anlattığını söyler. Her kadının kendi denizi her erkeğin kendi göğü ya da tersi vardır diye anlatır. Yabancılıkların büyüğü çekiciliğine kapılıyorlardır. Birbirlerine değebilir ama birleşemezler diye devam eder. Kendilerini örnek verir. Az sonra kız uçağa binip gidecektir. Kız annesinin hastalığı ve tezi için gidiyordur. Kız başka İkhthys'ler sevip sevmediğini sorar. Adam sevdiğini söyler. Kimi ile yaş ayrımı, kimi ile evli olduğundan, kimi alışkanlıklarından kurtulamamasından dolayı birleşememişlerdir. Genç kadın adamı susturur. Ayrılırken sarılıp öpüşürler. Kadın ağlayarak gider. Adam bir süre durup ardından bakar.

Temalar

Aşk ve Ayrılık Aşkın güçlü duyguları, büyüğü ile çiftlerin aslında bir şekilde her zaman tam anlamı ile birleşemeyecekleri vurgulanmaktadır. Yazar, aşkın büyüğünün aşıkların farklı dünyalardan, birbirinden çok farklı ve birbirlerine yabancı oluşlarından kaynaklandığını belirtmektedir. Şah Kartal ve İkhthys'nin temsil ettiği gibi farklı dünyalara ait oldukları için bazen birbirlerine yaklaşırlar da tam anlamı ile birleşemeyeceklerdir. Farklılıkların yarattığı büyü ve tam olarak kavuşamama hali aşkı canlı tutmaktadır.

MAÇINLI KIZ İÇİN EV

Öykü

Çıtır sesli sevgili hakkında Saçları ağarmış adamın çok sevdiği kadınlar olmuştur. Hepsinin de ortak noktası bir evleri olsun istemeleridir. Adam onlara istediklerini vermeyi çok istese de başaramamıştır. Kadınlara da bir başkası için onu terk etmiştir. Bu kadınlardan ilki çıtır sesli diye tarif ettiği kadındır. Başkasına benzemeyen özgün bir sesi vardır. Kendine ait bir ev ve o evde güzel, beyaz bir yatak odası mobilyaları istiyordur. Saçları ağarmış adam çıtır sesli kadının evi olsun diye elinden geleni yapmış ama yetmemiştir. Başka adamların gücü yetmiştir. Adam bir daha kadının sesini duymak istememiştir.

Diğer sevgililer Başka bir sevgilisi olmuştur. Çilli yüzlü olduğundan Çillim diye seviyordur. Çillim'in de en büyük sorunu kendine ait bir evi olmayışıdır. Adam ona da istediğini vermek için elinden geleni yapar ama yine yaptıkları yetmez. Çillim de avuçlarından kayar gider. Bütün yaşamındaki en dingin, durgun sevgilisine ise Susum diyordur. En az konuşarak en çok anlaştığı kadındır. Susum da evden eve dolaşmaktan bunalmıştır. Adam onun da ev sahibi olması için çabalar ama başaramaz. Susum da anılara karışır. En son sevilen sevgilinin en büyüğüdür diye düşünen adam Papatya dediği birini sever. Tanıştığında giydiği elbisenin ak yakarı arasında kalan sarışın yüzü ve sapsarı saçları ona papatyayı hatırlatmıştır. Papatya yaşadığı evin kalabalığından mutsuzdur. Kendine ait bir ev istiyordur. Papatya'nın mutlu olabilmesi için elinden geleni yapar ama Papatya'nın bir evi olmasına yetmeyince Papatya da gider.

Maçinli kız ile aşk Adam artık sevip sevebileceğini düşünmüyordur. Maçinli kız adını verdiği o seviyi bulur. Her sevdiğine bir özelliğinden dolayı bir isim vermiştir. Ama Maçin bir yer adı, bilinen bir şey değildir. Maçin bir masal ülkesidir. Bu kız da ona masallardan çıkmış gibi geldiği için bu ismi verdiğini düşünür. Maçinli kızın da kanı kaynadı adama. Adam ona Maçinlim diyordur. Bu kız da kendine bir ev istiyordur. Yaşadığı evin yoksulluğu ve kalabalığından bıkmıştır. Çalışmak kendi başına özgür yaşamak istiyordur. Öyle büyük, bahçeli, gösterişli bir ev istemiyordur. Küçük bir odası, küçük bir mutfak olması ona yetiyordur. Yeter ki sadece onun olsun.

Adam ev yapar Maçinli kız ile aynı evde yaşamaya başlarlar. Adam bu kez sevdiği kadını elinden kaçırmak istemez. Bir ev yapmaya karar verir. Artık imkânı da vardır. Ama ev hazır olana kadar bunu kızıdan gizler. Arsayı bulur, kızın istediği gibi bir ev çizdirir. Tüm inşaat malzemeleri için görüşmeleri kendi yapar, ev yapılırken her yerde emeği vardır. O da çalışır. Bir yıl sonunda ev biter. Çok güzel

olmuştur. Erguvan ağaçlarının çiçekleri evin etrafını güzelleştiriyordu. Adam bir sürü gül alıp, yatak odalarına, merdivenlere serip kıza sürpriz yapacaktır.

Maçinli kız adamdan ayrılır O gün kız onu daha neşeli bulur. Adam sürprizi olduğunu söyler. Yarın onunla bir yere gelmesini ister. Kız kabul eder. Güzel bir akşam geçiriyorlardır. Kız onu öpüyor, seviyor, birlikte içiyorlardır. Sonra telefon çalar. Kızı bir adam arar. Kız telefonla konuşunda ortam gerilir. Adam kim diye sormaz. Kız ertesi gün onunla gelemeyeceğini söyler. Adam mutlaka gelmesi gerektiğini söylese de ikna edemez. Evi söylerse belki kız onu terk etmeyecektir ama bu şekilde ona dönmesini de istemez. Maçinli kız ilişkilerinin bittiğini söyler.

Adamın hayal kırıklığı Adam sabah erkenden çıkar. İlk kez kız onu öpmeden evden çıkmıştır. Evin olduğu yere gider. Ama ev yerinde yoktur. Arsa boş şekilde, üzerinde hiç işlem yapılmamış hâldedir. Nalburla, işçilerle görüşür. Ama kimse onu hatırlamaz, tanımaz. İçlerinden birisi yıllardır orada oturduğunu, o arsaya hiçbir zaman ev yapılmadığını söyler. Saçları ağarmış adam oradan uzaklaşır. Maçinli kız ile yaşadığı eve dönmekten korkar. Nasıl bir yıldan uzun süredir çalışıp kurduğu güzel ev yoksa belki Maçinli kız da yoktur diye düşünür.

Temalar

Aşk ve hayal kırıklığı/Mekan ve Aidiyetlik Adamın tüm sevgililerinin kendilerine ait bir mekân isteği olduğu ve bu istek karşılanmadığında ilişkilerini zamanla bitirdikleri görülmektedir. Bu mekân kaygısının bağımsızlık, özgürlük, sınırlarını koruma, güven ve aidiyet ile ilgilidir. Adam büyük bir sevgi ile bağlandığı sevgililerinden yetersizlikler, koşullu sevgi yüzünden kaybetmekten hayal kırıklığı yaşamaktadır.

Yalnızlık Saçları ağarmış adamın büyük bir sevgi ile bağlandığı sevgilileri için elinden geleni yaptığı ancak yetersiz kaldığı görülmektedir. Maçinli kız için de yapılan evin bir yanılsama olması adamın yaşadığı hayal kırıklıkları ve acıların gerçeklik algısını nasıl etkilediğini göstermektedir. Adam yaşadıklarının etkisi ile iyice yalnızlaşmaktadır.

GELMESİ GEREKİRDİ

Öykü

Adamın idamı istenir Adam mahkeme salonunda sanık sandalyesinde. Yirmi sekiz sanıktırlar. Savcı içlerinden beşinin idamını, on dördünün beş-yirmi yıl arası hapsini, geri kalanlarının da aklanması istenmiştir. Adam dönüp dönüp arkasına bakıyordu. Sevgilisi hala gelmemiştir. Gelmesi için onu zorlamıştır. Ara ara neden zorladım diye kendine kızar. İsteddiği için gelmesini ister. Ama idamı isteniyordur. Mutlaka onun yanında olmalı, savunmasını dinlemeli diye düşünür. İki yüz kırk sayfalık bir savunma metni hazırlamış, provalar yapmıştır. Avukatı savunmasını çok beğenmiştir. Dört yıldır dava sürüyordur. İlk savunmayı o yapacaktır. Üç aydır savunma için çalışıyordu.

Beklenen sevgili Adam arkasına dönüp durmaya devam eder. Bir yandan da hâkimin sert biri olması nedeniyle onu azarlayabileceğini düşünür. Ama o noktada umursamamaya karar verir. Mahkemenin resmi prosedürleri devam ediyordur. O ise başka alemlerdedir. Arkasına dönüp dönük gelenlere bakarken sevgilisinin söz verdiğini, mutlaka geleceğini kendine söylüyor, telkinde bulunuyordur. Geç kalmış olacağını, işi çıkmış olabileceğini söylüyor sonra da idamla yargılanırken ondan daha önemli bir işi olamayacağını itiraf ediyordur. Gelmesi gerekirdi diye hayıflanır.

İlk hayal kırıklığı Savunma için diğer sanıkların ve o güne kadar gelmiş geçmiş tüm sanıkların olduğu gibi o da özenle davaya hazırlanmıştır. Hepsini temiz ve güzel kıyafetler giymiş, ayakkabılarını temizlemişlerdir. Hatta adam yeni bir çorap giymiştir. Ayakkabısından görünmüyordur ama sevgilisi onu düzgün görsün istiyordur. İlgisi çekici bir özelliği yoktur. Yakışıklılık, zenginlik, zekilik, liderlik, ortamı neşelendiren bir karakter gibi özellikleri yoktur. Bunun farkındadır. O yüzden lise de çok çalışıp okul birincisi olmuş, kendini böyle ön plana çıkarmaya çalışmıştır. Mezuniyet törenine hoşlandığı kız çağırılmış, kız kabul etmiştir. Amacı ona ödül olarak altın saat verilirken onun da görmesidir ama kız gelmemiştir. O da üniversitede ders çalışmanın da bir önemi olmadığını düşünüp dersleri boşlamıştır.

Sevgilisini beklemeye devam eder Şimdi ki kız arkadaşı geldi mi diye yine arkasına bakar. Sarışın bir kadının geldiğini görür. Sevgilisi zanneder, yüreği hop eder ama başkasıdır. Bu savunmayı asıl o dinlesin diye, ölse bile arkasından böyle başarılı bir konuşmayı birisi görsün, bilsin diye yapacaktır. Ama kız hala gelmemiştir. Adam kendi gibi yüzyıllarca önce aynı konumda olan diğer erkekleri

düşünür. Sevdikleri kızı etkilemek, başarılarını göstermek isteyen ama sevdikleri kız gelmediği için başarısız olup ölenleri düşünür.

Beklediği gelmeyen erkekler Mahkemede konuşmalar sürerken o bir anda tarih öncesi dönemdedir. Mağarada yaşıyorlardır. Kabilenin erkekleri ava çıkacaklardır. Ava çıkmadan geleneksel tutku dansı yapılacaktır. Delikanlı sevgilisini beklemiş, onu izlesin istemiştir. Dans onun işidir. Ama kız gelmez. Delikanlı da o hayal kırıklığı ile ava çıkarken kendini yalnız dağlara vurur. Bağırır, çağırır, öfkesini boşaltır. Hava kararınca avlanamadığı için utancından mağarasına dönemez. Bir karacanın peşinde koşarken uçurumdan düşer. Delikanlı başka bir an on beşinci yüzyılda bir derebeyinin yiğitlerindendir. Atlanıp silahlanıp savaşa gidecekleri zaman uğurlayıcılar arasında sevgilisini çok bekler ama gelmez. O yüzden diğer yiğitlerden geç yola koyulur. İlk vuruşmada vurulup ölmüştür. Bu şekilde farklı zamanlarda yaşanan benzer olayları hisseder. Dönüp arkasına bakar. Sevgilisi hala yoktur. Gelir, gelmesi gerekirdi diye telkinlere devam eder.

Adam savunmadan vazgeçer Farkında değildir. Hâkim savunmasına başlamasını istemiştir. Son kez arkasına bakar. Gelmesi gerekirdi diye düşünür. Elinde katlanmış savunmasının yazılı olduğu kağıtlar vardır. Savunma yapacağı yere geçer. Hakimler çok yüksekte, sanıklar aşağıdadır. Bilinçli bir mimari olduğunu düşünür. Hakimlerin üstünlük kurmalarını pekiştiriyorlardır. Son kez arkasına bakar. İzleyiciler arasında sevgilisi yoktur. Hâkime önceden verdiği savunmaya ekleyeceği bir şey olmadığını söyler. İzleyiciler ve avukatı şaşkındır. Kayıtlara geçer. Yerine oturur. Avukat mehil isteminde bulunur. O ise başını öne eğdi. Ne dinleyicilerden ne gazetecilerden yana bakar.

Temalar

Aşk ve hayal kırıklığı idam cezası ile yargılanan adamın sevgilisinden beklediği ilgiyi görmemesi, sevgilisinin duruşmaya gelmemesi büyük bir hayal kırıklığı yaşamasına neden olmaktadır. Bu hayal kırıklığı, farklı dönemlerde başarılarını sevgililerine göstermek ve onların desteğinden güç almak isterken onları yanında bulamayan erkeklerin ortak duygusudur. Benzer bir deneyimi yansıtmaktadır. Sevdği kadının gelmeyişi hazırladığı savunmayı, hayatta kalma isteğinin anlamını yitirmesine neden olmaktadır. Erkeklerin kadınlara kendini beğendirmeye, kadınların takdirini kazanma istekleri her şeyin ötesindedir.

KİRPİKLERİ KESTANE ÇİÇEKLİ KIZ

Öykü

Gardaki karşılama Bir uluslararası toplantıya konuşmacı olarak o ülkenin başkentine gitmiştir. Trenden inip taksi arayacakken çok güzel bir kız ona yaklaşmış ve on beş gün boyunca ona rehberlik etmesi için görevlendirildiğini söylemiştir. Kızın adı Şuşa'dır. Onu kalacağı otele götürür. Akşam yemek zamanı almaya gelecektir.

Seyahatin planı Adam odaya çıkar, duş alır ve hazırlanır. Akli kızda kalmıştır, dinlenmek istemiyordu. Akşam yemeği birlikte yerler. İki de şarap içerler. Saçları koyu sarı, iri gözleri de mavidir. Kirpikleri de sarıdır. Şuşa onun için çok güzel bir program hazırlamıştır. Üç gün sonra toplantı başlayacak, o da ikinci gün toplantı da bildirisini okuyacaktır. Bunun dışında tüm zamanı müze, tarihi ve önemli yerleri ziyaret, operalar, tiyatrolar, konserler gibi etkinliklerle planlanmıştır. Adama başka bir şey eklemek isteyip istemediğini sorar. Adam ise oldukça memnundur.

Şuşa ile geçen günler Günlerini Şuşa ile gezerek, güzel yemekler yiyerek, şarap içerek geçiriyordu. Akşamları odasında bildirisi için hazırlanıyor, ayna karşısında pratik yapıyordu. İlk kez bu kadar çalışıyordu. Kızdan çok etkilenmiştir. Konuşması ile onu kendine hayran bırakmak istiyordu. Aslında Şuşa ondan etkilenmiş görünüyor, oldukça candan ve doğal davranıyordu. Ama doğal davranamayan ve sürekli kızı etkilemeye çalıştığı için hesaplı davranan odur. Bu da büsbütün davranışlarını garipleştiriyordu. Bu durumun sebebi kız ile arasındaki yirmi beş yaş mı diye düşünür. Ama kızın çok güzel olmasından dolayı bir dokunulmazlık hissi olduğunu fark eder.

Kötü geçen konuşma Bildirisini okuduğu gün ise her şey çok kötü gider. Heyecandan yakın gözlüğü yerine uzak gözlüğünü almıştır. Hazırladığı kağıtların sırasını karıştırır. Konu bütünlüğü kuramaz. O güne kadar ki en kötü konuşmasıdır. Konu ile ilgisiz sözler söylemiştir. Başkan süreyi aştığı için uyarıda bulunmuştur. Kürsüde toparlanırken su dolu bardağı dökmüş, inerken tökezlemiştir. Tuvalette yüzünü yıkayıp kendine gelmeye çalışmıştır. Şuşa'ya ve herkese rezil olduğunu düşünmüştür. Çıktığında Şuşa konuşmasından ötürü onu kutlar. Gözlerinde hiçbir alaycılık yoktur.

Aile ile tanışma Günler çok güzel geçiyordur. O elinde olmadan Şuşa ile uzaklaştıkça kız ona daha da yakınlık duyuyor, ailesi ile ilgili bilgiler veriyordur. Hatta bir gün anne ve babasının onu yemeğe davet ettiğini söyler. Annesi ve babası ile tanışır. Babası güleç yüzlü, yaşından genç gösteren biridir. Annesi ise asık suratlı ve yaşlı görünüyordur. Adamın kadınla ne için evlenmiş olacağını düşünmekten kendini alamaz.

İlk yakınlaşma Şuşa adama ilgi duydukça adam kendini sınavda gibi hissediyordur. Kendini ona beğendirmeye çalışıyordur. Kızın güzelliğinin kattığı üstünlük ve ulaşılmazlık adamda çekingenlik yaratır. Kentten ayrılmaya bir gün kala onu oraya çağıran kuruluşun resmi işlemleri can sıkıcıdır. Şuşa bundan kendini sorumlu hisseder ve ağlar. Adam yüzünü elleri arasına alır ve yanaklarından öper. O an ulaşılmazlığı kırılır. Ama artık zamanları yoktur. O gün el ele dolaşırlar. Ama ondan öte gitmezler. Kestane ağalarının olduğu bir yerde yemek yerken ağacın çiçekleri Şuşa'nın kirpiklerine dökülür. Bu adamın çok hoşuna gider. Bu yüzden anı defterine onun için kirpikleri kestane çiçekli kız yazar. Ertesi gün ayrılırken gözleri buğulanır. Mektuplaşmaya söz verirler. Uzun zaman da mektuplaşırlar ama mektuplar giderek seyrekleşir. Sonra da iletişimleri kopar.

Yıllar sonra ziyaret Yirmi bir yıl sonra adamın tekrar o ülkeye gitmesi gerekir. Artık aradaki yirmi beş yaş farkı da kapanmış gibi hissediyordur. Sanki kendi daha fazla yaşlanmamış gibidir. Evli midir, çocuklu mudur, ayrılmış mıdır merak eder. Ülkeye gittiğinde taksiye kızın ev adresini verir. Kapıyı kim açacak merak eder. Kapıyı kızın annesi açar. Kadının hiç yaşlanmadığını fark edip şaşırır. Kadın onu içeri buyur eder ve içki ikram eder. Onu bu kadar iyi hatırlamasına şaşırır.

Yaşanan hayal kırıklığı Sonunda lafa girip Şuşa'yı sorar. Kızı sorunca kadın ağlamaya başlar. Adam kıza bir şey olduğunu düşünür. Ama aslında karşısındaki Şuşa'dır. Aynı annesine benzemiş, güzelliğinden eser kalmamıştır. Adam kadının yüzünü ellerinin arasına alıp yıllar önceki gibi yanaklarından öpmek ister ama yapmaz. Ateş almaya gelmiş gibi oturur ve yüzeysel konuşmalar yapar. Kısa sürede kalkar. Evlenip evlenmediğini, çocuğu olup olmadığını, hiçbir şeyi sormaz. Oradan ayrılınca Şuşa yirmi bir yıl önceki hali ile aklında kalacaktır. Onun için kirpiklerinde kestane çiçekleri açmış kızdır.

Temalar

Aşk/Değişim Aşkın insan zihninde idealize edildiği gibi olmayacağı, gerçekliğin zamanla değişeceği görülmektedir. Adamın anılarındaki duyguları ve kızın güzelliği, yıllar sonra yaşanan fiziksel değişimle farklılık göstermektedir. Adam kıza anılarındaki gibi saklamak ister. Gerçekle zihnin imgeleri arasındaki çatışma anlatılmaktadır. Aşk bazen gerçek kişiye değil zihindeki hatıralara aittir.

BİR SARMAŞIĞIN ÖZYAŞAMÖYKÜSÜ

Öykü

Sarmaşık hakkında Sarmaşık kurak, çorak bir bölgededir. Kendi türüne uygun bir yer değildir. Kendi türünden de kimse yoktur. Bu yüzden oraya ancak tohumlarının rüzgarla savrulmasıyla gelmiş olabileceğini biliyordur. Yapısı gereği sarmak, sarmalamak, yükselmeye doğru çıkmak, yıldızlara yükselmek istiyordur. Ama tutunacak hiçbir şey yoktur. Her canlının olumlu olumsuz yönleri olduğunu söyler. Olumlu ve avantajlı yönleri görünüyordur. Ama dezavantajlı yönler yani zaafı gizleniyordur. Sarmaşık kendi zaafınınsa sarmalayıp yükselmek için başka birine ihtiyaç duyması olduğunu söyler.

Sarmaşığın arayışı Sarmaşık kurak topraklarda, yaşamına elverişli olmayan bir yerde olmasına rağmen pes etmeyip doğasına uygun davranmayı seçer. Sarıp, sarmalayıp, onunla yükselebileceği birini arar. Bu amaç uğrunda birçok hayal kırıklığı, reddedilme, başarısız deneme geçirir. Katırtırnağı, gül, kamış, fidan, yaşlı bir ağaç, kaktüs, asma, çalı gibi bitkilere birlikte göklere, yıldızlara, güneşe, aya doğru uzanabileceklerini düşünür. İş birliği teklif eder. Onu göklere çıkaracak o seviyi arar. Bunu tek yapamayacağını biliyordur.

Sarmaşığın hayal kırıklıkları Kimi onu direkt reddeder, gözü göklerde değildir, yatay büyüyordur. Kaktüs dikenleri ile onu sardıkça yapraklarına zarar veriyor, zehirli olduğundan etkiliyordur. Ama sonunda zehri ile kendi kendini çürütmüştür. Yaşlı ağacın ise içi boştur, kalıcı olmayacaktır. Genç fidan onu kandırmıştır, başka cafcıflı bitkiyi kabul etmiş ama sonu hüsrana olmuştur. Kamış teklifini kabul etse de her yöne doğru eğilip herkese aynı olumlu cevapları verdiği anlaşılmıştır. Ayrıca üç ay sonra kurumuştur. Mevsimiktir. Sarmaşık bunun gibi nice hayal kırıklıkları yaşamıştır.

Sarmaşığın kandiğı bitki En son bu hikâyeyi anlattığı kadını kastederek onu bulduğunu söyler. Fıkır fıkırdır, canlıdır, hiç yerinde duramıyor, dans ediyordur. Adeta dalları yaprakları dans edip şarkı söylüyordur. Çiçeklerinde her zaman sevinçler vardır. Ama dayanışmayı ona dayanmak sanıyordur. Bütün ağırlığını onun dallarına yaslıyordur. Onu yan köklerinden, dallarından, yapraklarından tutup yukarılara yükselmeye çalıştığında uzanamadığını, çektikçe köklerinin hemen yerinden çıktığını görür. Kökünün bu kadar çürük olduğunu görünce onu başka birini kandırması için olduğu yere bırakır.

Sarmaşığın sonu En sonunda kendine dayanacağı, sarıp sarmalayacağı birini bulmayacağını anlamıştır. Ama pes etmeye niyeti yoktur. Kendi kökünü kalınlaştırıp onu sarmalayıp yapraklarını yukarılara uzatmaya çalışmıştır. Bunun kendisini acı bir sonra hazırladığını biliyor ama elinden de artık başka bir şey gelmiyordu. En sonunda ne kadar yükselirse yükselsin yaşlı yorgun gövdesi yapraklarını taşıyamaz olur. Birden kendi üstüne yığılıp kalır. Giderek yapraklarının, köklerinin, dallarının kuruyup çürümesini, ölümü bekliyordur. Başaramamıştır ama tesellisi onun çiçeklerinden savrulan tohumların başka yerlerde savrulup sarmaşık yetişip üreyecektir. Tohumlarını saça saça tükeniyordur.

Temalar

Azim/Umut Sarmaşığın tüm olumsuz koşullara, imkansızlıklara ve hayal kırıklıklarına rağmen doğasını gerçekleştirmek için elinden geleni yapması azmini göstermektedir. Yaşamak onun için göklere yükselmektir. Bunu yapmayacaksa daha uzun yaşama gibi bir gayesi yoktur. Bu yüzden öleceğini bile bile kendi köklerini güçlendirerek ona tutunarak yükseklerle doğru sarmaya çalışır. Kendi başarısız olmuş görünse de tohumları yeniden hayat bulacaktır.

Aşk ve hayal kırıklığı Sarmaşık kendine dayanak olacak, kendisi ile iş birliği yapıp sonsuzluğa uzanacak bir sevi arar. Ama tüm bitkiler çıkarıcı davranmaktadır. Onun bir olma, birbirlerini destekleme hayallerine karşın bencilce davranmaktadırlar. Onu hayal kırıklığına uğratmaktadırlar. Burada aşkın bireylerde yarattığı hayal kırıklığı temsil edilmektedir. Her aşka belli umutlarla, beklentilerle başlarken çoğu zaman bu beklentiler karşılanmaz. Aşk umutla başlayan bir yolculukken hayal kırıklığı ile son bulmaktadır. Sarmaşık birine tutunma ihtiyacındadır. Bu ihtiyaç aşkın doğasındaki birine tutunma, biri ile bir olma ihtiyacı ile benzerdir.

SON SEYİRCİ

Öykü

Birbirini gizlice izleyenler Küçük çocuk tarlada uçan kelebeklerle oynuyordur. Annesi onu uzaktan. Çalıların arkasından izliyor, keyifleniyordur. Çocuğun annesinin onu izlediğinden haberi yoktur, o yüzden halleri çok doğaldır. Annesini de izleyen bir çift vardır. Kadının izlendiğinden haberi yoktur. Ormana sevişmeye zaman zaman gelen çiftler vardır. Bu çiftte annenin çocuğunu uzaktan izlediğini görmüş, bu durumu izlemekten keyif almıştır. Çünkü birini gizlice seyretmekte olan başkasını gizlice seyretmek keyiflidir. Bu çifti de bir röntgenci gizlice izliyordur. Ağaç tepesinde ormanda sevişen çiftleri izlemekten hoşlanıyordur. Neşe içindeki kızla oğlanı görünce keyiflenmiştir.

Birbirini izleme döngüsü Röntgenciye de izleyen kaçakçı vardır. Baltasını ağaca saplamış, röntgenciye izliyordur. Kaçakçıyı izleyen de korucu vardır. Kaçakçı henüz kaçak ağaç kesmeye başlamadığı için onu yakalaması için şimdilik bir neden yoktur. Saklanıp olduğu yerden gizlice izlemenin tadını çıkarır. Korucu kendisini güneşin izlediğinden haberi yoktur. Güneş bulutun arkasına saklanmıştır. Güneşi ise yazar izliyordur.

Örümceğin dansı Çalışmaktan çok yorgun düşmüş, odasında uyuyakalmıştır. Gördüğü rüya etkisiyle uyanır. Güneşi fark eder ve izlemeye başlar. Güneşi görmesine sinekle örümcek neden olmuştur. Güneşin girdiği pencere camının önünde bir sinek ve örümcek savaşıyordu. Sinek örümcekten çok büyüktür ama örümcek onu iyice sarar. Daha sonra onunla adeta dans eder gibi oynar. Ölen sineği bir aşağı bırakıyor sonra yukarı çekiyordur. Örümcek ip cambazı gibidir. Örümcek keyiflidir ama onları izleyen yazar daha da keyiflidir. Aslında örümceği öldürüp camdan atması gerekmektedir. Ama öyle güzel dans ediyordur ki atmak istemez. Bu ona şunu gösterir. İnsanlarca öldürülmek istemeyen örümcekler hiç durmadan dans etmelidir.

Yazarın ölüm düşünceleri İnsanlarında ölmek için sürekli dans etmesi gerektiğini söyler. Bu dans o insanın neyi yapabildiği ile ilgilidir. Kimi şiir yazmalı, kimi resim yapmalı, kimi kitap yazmalıdır. Herkesin dansı farklıdır. Yazar bir başkasının da kendisini farkında olmadan izleyebileceğini düşünür.

Kendisini seyredenin, seyredip keyiflenenin ölüm olduğunu söyler. Öyleyse kalkıp dans etmelidir. Kalkıp daktilosunun başına gider. Onu izleyen ölümün ne kadar keyifle onu seyrettiğini düşünür.

Temalar

Ölüm ve Yaşam Öyküde varoluş, yaşam ve ölüm kavramları sorgulanmaktadır. İnsanların ölüm tarafından her daim izlendiği belirtilmektedir. Ölüme karşı insanın ancak varoluşunu ortaya koyarak durabileceği söylenir. Herkesin kendi dansını sürdürerek yaşama devam etmesi, sürekli hareket halinde olup üretmeye devam etmesidir.

İÇİMİZDEKİ EV

Öykü

Adamın en büyük isteği Adamın en büyük isteği karısı ile birlikte güneşi karşılamaktır. Oturdıkları evden güneşin doğuşu çok güzel görünüyordu. Ama karısı on bir den önce kalkmadığı için asla güneşi birlikte karşılayamamışlardır. Genelde o uyanmadan evden çıkmış oluyordu. Birlikte kahvaltı yapamıyorlardı. Evleri bir taraftan bakınca ikinci katta, diğer taraftan bakınca yerin altındadır. Altı katlı bir apartmanın ikinci katında oturuyorlardır. Balkonları vardır ama o balkonda hep yalnız vakit geçiriyorlardır.

Adamın izlediği ev Çocukları ile ailece bir sofraya etrafında toplanıp sohbet etmek, yemek yemek istiyordur. İsteddiği aile tablosu budur. Fakat bir türlü istediği gibi olmuyordur. Balkonda hep tek başına karşıdaki evin balkonunu izliyordur. Bu da bir apartman dairesinin balkonudur. Aralarında epey mesafe vardır. Çok yakın olmadığı için her şeyi çok iyi de görmüyordur. Ailenin onları izlediğinden haberi yoktur. Karısının da bilgisi yoktur. Yoksa yanlış anlayabileceklerdir.

Karşıdaki ev hakkında Karşıdaki evin balkonunda çiçekler vardır. Kadın her sabah aynı saatte uyanıyor, masayı siliyor, kahvaltıyı hazırlıyor ve kocası da geliyordur. Birlikte kahvaltı yapıyorlardır. Çocukları hiç balkona çıkmamıştır. Bebek olabileceğini veya yatılı okulda olabileceğini düşünür. O aileyi izlemek ona huzur veriyordur. Onların balkonu güneşin doğunu görmüyor ama batışını izleyebiliyorlardır. Akşamları gün batımını içki içerek izlediklerini düşünüyordur. Her sabah onları izlerken ne konuştuklarını, nasıl bir aile olduklarını hayal etmektedir. Adamın evden çıkarken karısının onu öperek uğurladığını hayal ediyordur. Karısı uyanık olsa o da adamı öperek uğurluyordur ama hep çıkış saatinde uyuyor oluyordur. Adam her sabah kendisini uğurlasın istemiyordur. Ama en azından yılın birkaç günü güneşi beraber doğursunlar, birlikte kahvaltı yapsınlar, onu öperek işe uğurlasın istiyordur. Onu erken kaldırmaya çalışırsa huysuzlanıyor söyleniyordur.

Adam balkonu güzelleştirir Karşıdaki evdekiler cumartesi pazar bile birlikte vakit geçiriyor, balkonda oluyorlardır. Adam kendi balkonunu da güzelleştirmeye kara verir. Cam taktırır. Kareli camların bazı bölümleri renklidir. Oturan kişiye yansıyarak rengarenk yapıyordur. Balkona çiçekler alır. Balkona uygun bir masa ve iskemle takımı da koyar. Pazar günü karısının ona kadar uyanmasını bekler. Uyanmayınca onu uyandırır. Kahvaltıyı hazırlamıştır. Karısı asık suratlı kalkar. Uyandırmasından hoşlanmamıştır. Adam konuşmak için öylesine birkaç cümle kurar ama istediği karşılığı bulamaz. Yanlışlıkla çay da dökünce kadın iyice gerilir. Balkonu severse sabahları onunla kahvaltı eder diye düşünür ama adamın hayali olmaz.

Adam ve ailesi taşınır Oturdıkları o evden taşınmak zorunda kalırlar. Adam eşyalar boşaltılınca ve herkes çıkınca bir bahane ile içeride kalır. Balkona çıkar ve o çifti görmek için bekler. Ama çift bir türlü balkona çıkmaz. Belki sinemaya gitmişlerdir diye düşünür. Dört yıl yaşadığı bu evi terk ederken, artık karşıdaki evi izleyemeyeceği için üzüntülüdür. Taşındıkları ev yan yana bitişik apartmanlardan oluşmaktadır. Üçüncü kattadırlar. Hiçbir evin balkonu yoktur.

Yeni karşıdaki ev Fakat bir gün yine izleyebileceği karşıdaki evi bulur. Pencere pencereye bakan arka bitişikteki evdir. Mutfak pencereleri birbirine bakıyordur. Karşı evin mutfak penceresinde mini süslü bir perde vardır. Süs için takıldığı bellidir. Camı örtmüyordur. Evde yemekler bazen mutfakta bazen salonda yeniyordur. Kalabalık bir ailedir. Sık sık misafirleri de oluyordur. Onları seyredince sevinç içinde oluyordur. Kendi mutfaklarına da perde takmak ister ama karısı gereksiz olduğunu belirtir. Beş yıl orada otururlar. Beş yıl boyunca mutfak camı perdesizdir.

Cezaevi günleri Adam sofrada hep birlikte yemek yemek istiyordur. Bunun bir ayin olduğunu düşünüyordur. Ama bunu ailesine anlatamıyordur. Yemeklerin adeta bir ayin olduğunu ilk kez

cezaevindeyken izlediği karşıdaki evde oturan aileden öğrenmiştir. Orada iki yıl yatmıştır. Kaldığı cezaevi üst kattadır. Yatağı da ranzanın üstüdür. Küçük parmaklıklı bir pencere vardır. O pencereden nöbetçi kulesi ve parmaklıklı duvarın sütünden bir ev görünüyordur. Üçgen biçiminde görünebilen bir evdir. Yaşamında ilk kez karşılaştığı karşıdaki ev bu evdir. Hep böyle bir evi olsun istemiştir. Cezaevinden çıkınca evlenmiş, aile kurmuş ama öyle bir evi olmamıştır.

Adam için ilk karşıdaki ev Karşıdaki evde yaşayanlarla ilgili fikirleri vardır. Kimi gözlemlerinden kimi de kendi hayal gücünden ve fikir yürütmelerindendir. Yoksula yakın orta halli bir aile, baba memur, anne çok iyi bir ev hanımı. Evin büyük oğlu maddi sorunlardan liseye gitmeden fabrikada işe başlamış, iki kızı ise liseye gidiyordur. O evin de balkonu yoktur. Evin annesi pencereyi çiçeklerle süslemiştir. O aileyi iki yıl bayramlarda, yılbaşlarında, akşamları, sabahları izlemiştir. Karşıdaki evin içindekilerle birlikte yaşıyor gibidir. Cezaevinden çıkınca o aileyi görmeyeceği için üzülmüştür bile. Evlerine gidip onlarla tanışmaya cesaret edememiştir.

Yeni alınan ev Karısı ile arasının iyice bozulduğu, maddi olarak sıkıştığı bir dönemdir. O ailenin evine gitmek ister. Ne diyeceğini bilemeden kapılarını çalar. Kapıyı açanlar o aile değildir. İsimlerini de bilmediğinden neredede olduklarını soramaz. Yanlışlık olduğunu söyleyip gider. Adam ve ailesi o evden de taşınır. Artık kendi evlerini satın alırlar. Ama adam kendi evi gibi hissetmez. İkisinin evi gibi değildir. Sadece gelen postalarındaki adresleri ortaktır.

Karşıdaki evdeki yaşlı çift Evinin penceresinden kendisine bir karşı ev aramıştır ama bulamamıştır. Çok ev vardır ama hiçbir karşıdaki ev değildir. Umutsuz bir gün çınar ağacının altına bir banka oturur. Oturduğu yerden bir apartmanın alt katında yaşayan yaşlı bir çift görür. Bahçe onların kullanımındadır. Onların hangi saatte kalktığını, hangi saatte ne yiyip içtiğini, yaşlı adamın çiçekleri ne zaman suladığını hep biliyordur. Karşıdaki evi bulmuştur ama adam kendi evine ihanet ediyor gibi hisseder. Son bir kez daha çabalamaya karar verir.

Son bir çaba Eve döndüğünde karısı sigara içiyordur. Yardımcıları mutfakta bir şeyler hazırlıyordu. Karısı öğleyin kahvaltı yaparken onunla birlikte olmak için o da oturur. Kahvaltı yaparken çocukluğundaki baba evindeki paylaşımları, bölüşmelerini, özlemini anlattı. Uzun uzun konuştu. Karısı da onu dinledi. En azından onu dinliyor gibi görünüyordur. Adam söylemeyi tasarladığı her şeyi söylemiştir. Kadın masadan kalkar. Makyaj yapar. Adamı öperek evden çıkar. Bir şey söylemediği zamanlar kâğıt oynamak için arkadaşının evine gidiyordur. Adam anlar. İçinde yaşadığı ev adam için hiçbir zaman içinde yaşayan ev olmaz. Karşıdaki evi seyretmeye devam eder.

Temalar

Yalnızlık/Aile ve Bağlar Cezaevi günlerinde dışarıyla tek bağlantısı olan, üçgen biçiminde bir aralıktan izlediği ev, adamın aile özlemini temsil etmektedir. Karşıdaki evler hep değişir ama adamın aile özlemi değişmez. Aile onun için bir masa etrafında toplanma, sohbet etme, bir olma anlamı taşımaktadır. Fakat kendi ailesinde bu birliktelik, duygusal bağ yoktur. Adam hep başka aileleri izleyerek hayal kurmaktadır. Onları izlemek sevinç kaynağıdır. Ama aslında hep yalnızdır. Özlemini duyduğu, istediği sıcaklığı, aile bağlarını, sevgiyi bulamamaktadır. Bulamadıkça başkalarının hayatlarını izleyerek çıkarımlarda bulunmakta, onların yaşamlarında bilmediği boşlukları hayal ederek tamamlamakta ve bu şekilde huzur bulmaktadır.

ANLAT BANA KENDİNİ

Öykü

Kör besteci Gözleri görmeyen ünlü bir bestecidir. Yaşlıdır ve oldukça varlıklı sayılmaktadır. Yaşadığı büyük kentte genç ve başarılı bir ressamın sergisi olacaktır. Dostu olan resim eleştirmeninden kendisine sergiyi gezmesi için eşlik etmesini ister ve birlikte sergiye giderler.

Sergide olanlar Sergiye gittiğinde tüm ilgi yaşlı besteciye çevrilir. Görmeyen birinin sergiye gelmesi gazeteciler için önemli bir haberdur. Herkes görmeyen birinin neden sergiye geldiğini öğrenmek ister ama direkt olarak da soramazlar. Ressamın adamın arkadaşı olmadığını, resmi kendisi için aldığını öğrenirler. Resmi seçmesi için de dostunu getirmiştir. Resim eleştirmeni dostu ile tüm sergiyi gezer, ondan resimleri dinler. Tabloların hepsi büyük boyutlu, soyut resimlerdir. Sonra da bir resim seçim alırlar.

Gazetede ki haberler Gazeteler uzun süre bu konu ile meşgul olur. Görmeyen birinin evine neden tablo alıp astığı tartışılır. Adamı sevenler görmeyen insanların evlerinde nasıl diğer eşyalar varsa tablo olmasının da normal olduğunu söyler. Diğerleri ise resimlerin görmek ile ilgili bir çalışma olduğu ve görmeyenlere uygun olmadığını savunur. Bir süre sonra adam bir ilan verir. Kendisine bir kadın sekreter aradığını duyurur. Sekreterin tek görevi satın aldığı tabloyu adama anlatması olacaktır. Bunu öğrenen sanat çevresi yeniden yorumlara başlar. Nasıl bir madde enerjiye dönüşebiliyorsa sanat yapıtlarının da nitelikleri dönüşebilir, türleri değişebilir diye yorum yaparlar olur. Elbette karşı çıkanlarda.

Sekreter adayları ile görüşme Adamın ise isteği basittir. Tablonun istediği saat veya günde ona anlatılmasıdır. Görüşmelere başlar. Adamın sekreteri olmak isteyen çok kişi vardır. Gelenler sanat tarihçisi, ressam gibi kişilerdir. Adama resimleri hep bu çerçevede, bu bakış açıları ile anlatırlar. Teknik ve klasik detaylar verirler. Görmeyen yaşlı besteci iki hafta boyunca kendisine o tabloyu anlatan kültürlü, sanatsever ve resimden anlayan kadınları dinler. Hepsine aynı yanıtı verir. Tüm adayları dinleyip seçim yapacak ev kendilerine mektupla haber verilecektir. Adam aradığını bulma konusunda umudunu giderek ekşiyordu. Kültürlü ve bilgili kadınları dinlemekten yorulmuştur.

Farklı bir aday gelir Sonra bir gün sesinden genç olduğunu anladığı birisi görüşmeye gelir. Gördüğü bir şeyi görmeyen birine iyi anlatabileceğini savunur. Sergilere gittiğini ama uzman olmadığını söyler. Resmi anlatmadan önce adamın elini tutmak ister. Böyle daha iyi anlatabileceğini inanıyordu. Genç kadın tabloda ne anlatmasını istediğini sorar. Adam da kadın ne görüyorsa onu anlatmasını ister. Kadın o gün adama yeşili anlatır. Dünyadaki yeşillerin hepsini. Adam daha önce yeşil sözcüğünü çok duymuştur ama o güne dek böyle anlatan olmamıştır. Adeta kör besteci yeşili görmüştür.

Sekreter işe alınır Anlatıcıyı birkaç kez daha denemek ve emin olmak ister. Ertesi gün de çağırır. Kadın bu sefer geldiğinde tablo yokken bahçede anlatabileceğini söyler. Adam şaşırır. Kadın dün de anlatırken gözlerini kapattığını, tabloya bakmadığını söyler. Bu sefer ona maviyi anlatır. O güne dek mavi sözcüğünü böyle anlatan olmamıştır. Adam kadını işe alır. Sekreter de mutlu olur.

Sekreterin anlattıkları Adam her istediğinde genç kadın başka bir şey anlatıyordu. Pembeyi, denizi, gökyüzünü, sarıyı, moru... kadın onun tabloda görmek istediği şeyleri gözlerini yumarak anlatıyordu. Gözlerini yumarak, elini tutarak anlatmasının sebebi de görmek istediklerini bakmadan daha iyi gördüğü içindir. Tıpkı adamın göremediklerini kadın aracılığı ile görmek istemesi gibi. Tablo anlatıcının aracıdır. Genç kadın her zaman aynı şeyleri yineleyen de anlatan da bıkar diye hep farklı şeyler anlatıyordu. Ayrıca aynı tablo bile olsa her baktığında farklı şeyler görülebileceğini ekler.

Bestecinin isteği Bu durum böyle sürüp giderken besteci kıza kendisini anlatmasını ister. Ama kız bu isteğini reddeder. Kendisini olduğu gibi anlatsa besteci hayal kırıklığına uğrayacak, o güne kadar çekmediği bir acıyı çekecektir. Eğer bestecinin onu görmek istediği gibi anlatsa bu sefer de yalan söylemiş olduğu için sahtecilik yapmış olacaktır.

Yaşanan hayal kırıklığı Fakat bestecinin kadının kendisini anlatması isteği dayanılmaz bir hal alır. Kadın da anlatmak zorunda kalır. Besteci genç kadının elinden ellerini çeker. Yaşamının en büyük acısını duyar ve ölümüne kadar bu acı devam eder. Bu onların son buluşmaları olur. Bir daha besteci anlatıcının tabloyu anlatmasını istemez, kadın da bir daha tabloyu anlatmaya gitmez.

Temalar

Hayal/Algı Görmeyen ünlü besteci bir tablo satın alarak bir sekreterin ona tabloyu istediği her an anlatmasını ister. Göremediğini hayal ederek görmek amacındadır. Ama amacı bu tabloyu teknik ve klasik yorumları ile anlamak değildir. Tablonun hissettirdiklerini hayal etmek ile ilgili olduğu anlaşılmalıdır. Genç kadının anlatımları bestecinin o güne dek sadece ismen duymuş olduğu kavramları görebilmesini, hayal edebilmesini sağlamaktadır. Buna göre yalnızca görmekle değil hissetmek ve hayal etmekle de insan algılayabilmektedir.

Hayal kırıklığı Genç kadının kendini anlatmayı reddetmesi o güne dek anlattıklarının gerçeği olduğu gibi anlatmak değil adamın duymak istediği şekilde anlatımı olduğunu göstermektedir. Kendini olduğu gibi anlattığında, sahtekarlık yapmak istemediğinde ise büyük bir hayal kırıklığı yaşanmaktadır. Hayal ile gerçeğin çatışması bestecinin ölene kadar hissedeceği bu duyguya sebep olmaktadır.

OLANAKSIZI ZORLAMAK

Öykü

Arkeoloji müzesindeki değişiklik Arkeoloji müzesine yeni bir yönetici atanmıştır. Her yeni yönetici gibi yenilik yapmak zorunda hissediyordu. Salonda sergilenen eşyaların yerini değiştirmekle işe başlar ve bu değişiklik sırasında büyük mermer lahtın yeri değiştirilerek B2 salonundaki yeni açılan özel yere koyulur. Lahtın en değerli yeri kapağıdır. Bu kapağın üstünde tek bir mermerden yapılmış bir adam yontulmuştur.

Lahit kapağındaki adam Bu adam adeta mermerden kurtulmak istiyor gibi tek elini dışarıya doğru uzatmış, sanki saplandığı bataklıktan kurtulmak istiyor gibidir. Damarları kalem kalem şişmiş, ağzını olabildiğinde açmış, can acısı ile sessizce haykırıyor gibidir. İki bin beş yüz seksen beş yıldan beri haykırmaktadır. Sağ eli bir şeye tutunmak ister gibi havaya uzanmıştır. Çırılçıplaktır. Burada yontulan kişinin de yontan kişinin de kim olduğu bilinmiyordu. Değerli olmasının nedeni sanat düzeyinin çok üstün bulunmasıdır. Var gücü ile mermerleşmiş bataklıktan kurtulmaya çalışan adamın anlatımında olağanüstü başarı ve sanat değeri bulunuyordu. Ölümünden yani kendinden umarsızca kaçmaya çalıştığı için yontu adam en büyük trajediyi çağırıyordu. Adamın kim olduğu önemli değildi. Herkesi anlatıyordu. İnsanın yok olmaktan, hiçlikten, unutulmaktan, ölümden kurtulma çabasını ifade ediyordu.

Frizdeki kadın Lahtın yerleştirildiği yüksek yerin tam karşısındaki duvara boydan boya bir friz yerleştirilmiştir. Bu frizde birçok kabartma kadın figürü vardır. En ortalarındaki kadın ise daha kabarık olduğundan daha belirgindir. Diğerleri mermere daha gömülüdür. Saygın bir kadını temsil ettiği bellidir. Frizin ortasındaki kadın bedeninden bazı parçalar kopmuştur. Kadının yüzyıllardır olan gülüşü donarak mermere işlenmiş gibidir.

Kadın ve adamın tanışması Lahit kapağındaki adam frizdeki kadının tam karşısındadır. Adamın havaya uzanan eli frizdeki kadının göğüsleri doğrultusundadır. Gündüzleri oda ziyaretçilere açıktır. Lahit kapağındaki adam herkesin gitmesini, etrafın ıssızlaşmasını bekler. Daha sonra frizdeki kadını selamlar. Birbirlerine kendilerini tanıtır. Lahitteki adam için ses her şeyden önemlidir. Frizdeki kadının sesi adeta adamı okşar, dinlendirir. Lahitteki adam, kadın konuştuğu acılarının dindiğini söyler. Yanına gelebilir miyim diye sorar. Kadın ise onca yontu varken özgür olmadığını belirtir. Adam yanına çağırır. Kadın bu kez de yine açık yüreklilik ile gelmek isteyeceğini ama diğerlerinin ne düşüneceğini dert ettiğini söyler.

İki yont arasındaki aşk İki ayaklarını uzatıp oldukları yerden çıkarlar. Yüzyıllardır hapsedikleri yerden imgelemlerini kurtarmışlardır. El ele parmaklıkları da aşarak bahçeye çıkarlar. Adam kadını öper, kadın karşılık verir. Biraz sohbet ederler. Sonra sevişirler. Kadın otuz üç yaşında mermerde dondurulduğundan beri seviştiği ilk kişi olduğunu söyler. Ama özgür değildir, hiç de olmamıştır. Mermere dönmek zorundadır. Adam yine olanaksız sevdiğini anlar. Yaşamı boyunca hep mutluluğu yakalaması ile kaybetmesinin bir olduğunu söyler.

Kavuşmanın bedeli Adam insanların da hep kavuşamadığını söyler. İnsanların sevişmelerini engelleyen ne çok engel vardır. Yine de şanslarını denemelerini ister. Onu hep artan bir sevgi ile seveceğine inanıyordu. Gün doğmak üzeredir. İki de mermerlerine geri dönmek zorundadırlar. Artık bahçede kimse yoktur. Sabah olunca Arkeoloji Müzesi büyük bir gürültü ile yankılanır. Özel odaya geldiklerinde lahtın kapağının kayıp düştüğünü, çok önemli bir eser olan mermer adamın kapağın altında kalıp parçalandığını görmüşlerdir. Havaya uzanmış sağ kolu kırılıp karşı duvardaki frizin dibine yuvarlanmıştır. Ağır lahit devrilip duvara çarpınca frizin ortasındaki kabartma kadın yontunun da kimi parçaları yere düşmüştür. Kadının yonttan düşen eli adamın elinin yanındadır. Parmak uçları birbirine değiyordu. Bu durumu gören yetkililer bir gün önce lahtın yerine iyi yerleştirilmediğini düşünmüşlerdir.

Temalar

Aşk ve Özgürlük Lahtın üstündeki yontun insanın kendi çaresizliğinden, ölümünden, unutulmama çabasından kaçışını ve özgürlük arzusunu simgelemektedir. Büyük bir kısmı mermere gömülü yont sessiz çığlığı andıran görüntüsü ile zorlanmaktadır. Frizdeki kadın ve lahit kapağındaki adam yüzyıllardır hapsedilmiş iki figürdür. İnsanın insana kavuşmadaki zorluğu temsil etmektedirler. İnsanın aşka, özgürlüğe ve ölümsüzlüğe olan çabası ve bunlara ulaşamamanın trajedisi anlatılmaktadır.

ZAMANIN KOKUSU

Öykü

Hastalanan büyükanne Büyükanne üç gündür yataktan kalkamıyordu. Oğlu, iki kızı ve gelini ona bakmak için çok isteklidir ama o sadece kendisine çok benzeyen torununu istemiştir. Ona çok düşkündür. Torun küçüklüğünde büyükannesine benzetilmek istemezdir. Ama büyüdükçe fikirleri değişmiş, hatta büyükannesine benzetilmekten gururlanır olmuştur.

Büyükanne hakkında Büyükannesi yaşlıları gibi değildir. Kendisini asla salmaz, hep bakımlı dolaşmaktadır. Kılığına, kıyafetine, söyleşisine, her şeyine özeniyordur. Ama bunları büyük büyük de yapmıyordu. Koca evde tek başına yaşıyordu. Yalnızlığına ve özgürlüğüne düşkündür. On yedi yaşında evlenmiş. Yirmi dokuz yaşında üç çocukla dul kalmış, sonra da evlenmemiştir. Kırk iki yılını yalnız geçirmiştir. Geçmiş ile ilgili pek konuşmuyordu. O yüzden çok detay bilmiyorlardı. Mesafeli bir saygınlık oluşturduğundan kimse de çok fazla sormuyordu.

Büyükannenin fotoğrafları Torunu büyükannesinin evindeki her eşyanın çok güzel olduğunu söyler. Ama o en fazla büyükannesinin gençlik fotoğraflarını seviyordu. İçinden o resimleri koklamak geliyordu. Kimse görmeden kokluyordu da. Onlardan geçmiş zamanın kokusunu alıyordu.

Torun ve büyükanne sohbeti Büyükannesi ateşlidir. Ara sıra uyanır ve saati sorar. Zaman geçmiyor gibidir. Torunu limon kolonyası ile ellerini göğüslerini ovar. Büyükanne gümüş saplı aynasını ister. Yüzüne bakar. Dağınık saçlarını arkadan topuz yapar. Torununa arkadaşı olup olmadığını sorar. Kız neyi kastettiğini anlamamış gibi yapınca sevgili diye belirtir. Kadın kadına konuşabiliriz diye kızı rahatlatır. Kız, büyükannesi ile böyle bir sohbet ortamını bulunca kaçırmak istemez. Başka zaman soramayacağı soruyu sorar. Onun arkadaşlıklarını anlatmasını ister.

İlk aşk Bütün yaşamında bir kez sevenlerden olduğunu söyler. Onun başkaları gibi değil, kendi gibi bir insan olduğunu söyler. Sık sık sevginin, erkekle kadının zamanı birlikte ısırmaları olduğunu, herhangi bir şeyin o zamana dek olmaması sonra da olmayacağı demek olmadığını, ölünceye dek onu böyle seveceğini anlatıyordu. Kadın onunla zıtlaşmayı, ona muhalif görünmeyi ve onu konuşturmayı seviyordu. Sevgilerini yenileyip arttırarak, zamanı ölünceye dek birlikte ısıracaklarına inanıyordu. Çok yıllar geçmiştir. Büyükanne o sözleri unutmuyor hala onun söylediklerini yineleyerek birlikteliklerini onsuz da yaşayabiliyordu. Dünyanın en büyük aşkını yaşadıklarına ikisi de inanıyordu. Adam, önemli olanın dünyanın en büyük aşkını yaşayıp yaşamamaları değil buna inanmaları olduğunu söylüyordu. Önerine nasıl engeller çıkarsa çıksın aşmaya söz vermişlerdir. Zamanı dolu dolu yaşıyorlardı. Önerine onları ayıracak engeller çıktığında onları birlikte aşmışlardır.

Yaz dinlencesi Bir yaz günü dinlence için uzun bir yolculuğa çıkmışlardır. Sık bir ağaçlı ormanda uzunca yürümüşlerdir. Karanlık basınca çadırı kurmuş ateş yakmışlardır. Unutulmaz bir gece yaşamışlardır. Sabah olunca yola koyulmuşlar ve yürürken denizi görmüşlerdir. Sanki ilk kez deniz görüyor gibi koşmuşlardır. Önerine çok derin, dik bir yar çıkmıştır. Denize doğru koşarken tam önünde durmuşlardır. Adam neden durdun diye ona sormuştur. Kız düşebileceklerini söylemiştir. Birbirlerine söz verdiklerini, hiçbir engelin onları aşamayacağını söylemiştir. Ama kız anlam veremiyordu. Uçurumdan atlamak, ölmek anlamsız geliyordu. Ölmek için bir sebep yoktur. Her şey çok güzeldir. Adam ise bütün engeller, her ne olursa olsun diyerek kızı uçuruma doğru çekmek ister. Adam düşmeyeceklerine inanırlarsa düşmeyeceklerini söyler. Şimdiye kadar herkesin düştüğünü söyleyen kıza, "Şimdiye dek olmaması bundan sonra gerçek olmayacağı anlamına gelmez" diye yanıtlar.

Kadının korkusu Kız korkuyor, buna gerek olmadığını söylüyordu. Adam ise ölene dek birbirlerinden ayrılmayacaklarına, birbirlerini seveceklerine söz verdiklerini eğer buradan düşerlerse ve boğulurlarsa zaten birbirlerini söz verdikleri gibi sevmeyeceklerini ev sözlerin anlamı kalmayacağını söyler. Ölene dek her engeli aşacaklarına inanmakla uçurumdan düşmeyeceklerine inanmak arasında fark yoktur. Kız gitmez. Adam inanmıyorsan gelme, ben sevmesini biliyorum diyerek yürür. Kız ağlar. Adam bir süre sonra uçuruma doğru yürür ve gerçekten düşmez. Bir eğimli yerden iner gibi yavaş yavaş denize iner. Küçüle küçüle gözden kaybolur. Büyükanne sevdiği tek erkeğin o olduğunu söyler. Gözyaşlarını dantelli mendiline ile siler. Onu, adamın onu sevdiği gibi sevmesini bilemediğini söyler.

Torunun kafa karışıklığı Büyükannesinin karyolasının karşısında uyuyakalan kız uyanır. Büyükannesinin solunumlarını dinler. Rahat bir uykudadır. Kadının anlattıklarını düşünür. Gerçek olup olmadığından emin değildir. Onu küçük bir kız yerine koyup masal anlatmış olabileceğini bile düşünür. Konsolun üzerindeki fotoğrafı alır. Fotoğrafı öper. Bu fotoğraf eski zaman giysileri içindeki kendisidir.

Temalar

Aşk Öyküde büyükannenin geçmişe duyduğu özlem ve yaşadığı aşkın etkisi görülmektedir. Anlatılan hikâyenin gerçekliği belirsizliğini korumakla birlikte aşkın gerçeklerin ötesinde güçlü bir duygu olduğu öne çıkmaktadır. İki kişi gerçekten birbirini seviyorsa her engelin aşılabileceği, inanmanın etkisi anlatılmaktadır. Gerçek sevgi zamanla yok olmamaktadır.

Kimlik ve aidiyet Kuşaklar arası aktarım ve aidiyet kavramları, büyükanne ve torun arasındaki ilişki ve benzerlikle anlatılmaktadır. Torun küçükken büyükanneye benzemekten hoşnutsuzdur ama zamanla ona olan saygısı ve hayranlığı artmaktadır. Büyükanne de kendisine en çok o benzediği için yakınında onu istemektedir. Dinlediklerinden sonra kendisini büyükannesine daha yakın hisseder. Torunun görünüşteki bu benzerlik dışında büyükannenin gençliğini kendisi ile özdeşleştirerek kendi kimliği ile bütünleştirmektedir. Hayal ile gerçek iç içe geçmiş, kuşaklararası bağ kurulmuştur.

TUTUNACAK BİR SES

Öykü

Hüzünlü bir an Adamın başına bu olay 12 Ekim Cuma günü gelmiştir. Yakın taşra kentine akşama doğru gelmiştir. Günlük işlerini halletmiş, 19.00'da otele dönmüştür. Arkadaşı ile iki saat sonra buluşacaktır. İki saat uzun zaman gibi görünür. İçine bir sıkıntı çöker. Nedeni belirsiz bir üzüntü duyar. Sevgilisi de uzak bir ülkededir. Aralarında koca bir okyanus ve gece ile gündüz farkı vardır. Canının sıkılmasının en büyük nedenlerinden biri de ondan uzak oluşudur. Bir türlü derlenip toparlanamıyordu. Tutunacak bir şey bulması gerekiyordu. Sevgilisini aramak aklına gelir. Böyle zamanlarda çoğunlukla onun sesi bile yetiyordu.

Sevgilisi ile telefon görüşmesi Avizeyi kaldırır. Birkaç kez kararsızlık yaşar. Telefona cevap verecek mi vermeyecek mi, verirse nasıl bir ses tonu olacak düşünür. Daha sonra santrale bağlanır ve numarayı verir. Az sonra aranır ve istediği numaranın bağlandığı söylenir. Sevgilisinin sesi sıcaktır. Onu çok özlediğini, iyi ki aradığını, otele çıkmak üzere olduğunu söyler. Kısa bir sohbet sonrası telefonu kapatırlar. Konuşma adama çok iyi gelmiştir. Güzel bir duş alır ve onu almaya gelen arkadaşı ile buluşur.

Gazinodaki kadın Gittikleri yer parktaki gazinolardan biridir. Havuzun yanındaki masalardan birine otururlar. İçki içip sohbet ederler. Adam iyice keyiflenir. Bir süre sonra masalardan birinde onu fark eder. Sevgilisine çok benziyordu. Masada onun dışında bir kadın ve erkek daha vardır. Görünüşünün benzemesinin yanında tavırları, eli ile saçlarıyla oynaması da benziyordu. Adam darmadağın olur. Bu nasıl mümkündür emin olamaz. Kıyafetleri sevgilisinin daha önce giydiği kıyafetlerdendir. Tualete gitme bahanesi ile masanın yanından geçer ve sesini dinler. Sesi de sevgilisinin sesidir.

Sevgili ile karşılaşma O andan itibaren adamın keyfi kaçır. Bu nasıl mümkün diye düşünür. O kadar kısa sürede o kadar yolu aşır gelmesi mümkün değildir. Oradaysa onun neden haberi yoktur. Kafası karışır. Yüzleşmek için kızın olduğu masaya doğru giderken kız bir anda kafasını çevirir ve onu görür. Sen burada mıydın diyerek heyecanla adama sarılır. Neden haber vermediğini sorar. Masadakilere onu tanıtır ve sevgilisi ile gideceğini, kusura bakmamalarını söyler. Adam şaşkındır. Arkadaşına uzaktan el sallar ve sevgilisi ile oradan ayrılır.

En mutlu gece Birlikte kaldığı otele giderler. Adam iki saat önce okyanus ötesinden telefonla konuşup nasıl oluyor da şimdi burada olduğunu sormaz. Böyle bir soru sormak çok saçma gelir. Uzun uzun öpüşürler. Kadın soyunur, adam da bir süre sonra soyunur. Kadının saçlarına dokunur. Adam sevgilisi ile her şeyi ilk kez deniyor, bilinmezleri keşfediyor gibi bir coşku içindedir. O güne dek yaşamının en mutlu gecesini yaşadığını hisseder. Mutlulukla gülümseyerek uyuyakalır.

Adamın kafa karışıklığı Uyandığında kadın yatakta yoktur. Banyoda zanneder ama ses gelmiyordu. Yastık hiç bozulmamıştır. Kadının saçlarından bir tel bile yoktur. Adam şaşırır. Santrali arar. Okyanus ötesindeki sevgilisinin numarasını verir. Az sonra telefon bağlanır. Kadının onunla konuşur. Adam şaşkındır. Kadına gece neredeydin diye sorar. Kadın orada gecenin yeni başladığını söyler. Az sonra yemeğe gidecektir. Kadın, adamın sesindeki tuhaflığı fark eder. Adam ne zaman döneceğini sorar. Kadın dört gün sonra der. Adam dün gece diyerek bir şeyler geveler. Kadın rüya gördü zanneder. Adam olanları anlatmaz. O günden sonrada yaşadığı tuhaf şeyi kimseye anlatamayacaktır. Kadının sesi soğuklaşır. Bu şekilde telefonu kapatırlar. Sevgilisinin telefondaki sesi ip gibi adamın boğazını sıkır. Aradığına pişman olur.

Temalar

Aşk Aşkın insanda hem huzur hem de huzursuzluk yaratabilecek kadar güçlü bir duygu olduğu görülmektedir. Sevgilisinin sesi adama tutunabilecek bir dal olduğu gibi, kötü geçen bir konuşmada boynunu sıkkan bir ip de olabilmektedir. Aşk güçlü ve karmaşık bir duygu olarak yansımaktadır. Adamın gerçeklik algısını etkilemiş, açıklaması güç bir deneyim yaşamasına sebep olmuştur.

LA SESİ

Öykü

Adamın kararsızlığı Adam yaşadıklarını öykü olarak yazacaktır. Ama kendini anlattığı anlaşılır diye endişe ediyordur. Her seferinde yazdığı ilk kelimeyi siliyordur. O güne dek hem çevresindekiler hem de o kendini uyumlu, dengeli, akıllı biri olarak biliyordur. Fakat tekir bir kedi ile ilgili yaşadıklarını birine anlatsa akli dengesinin yerinde olmadığını düşünebilecektir. Psikiyatriye gitmeyi düşünmüş ama tanınan biri olduğundan başkalarına anlatırlar diye çekinmiştir. En sonunda yazdığı metni kendi ağzından anlatmaya karar verir.

Ayrılık kararı O tekir kediye ilk kez Papim'e ayrılık mektubu yazarken görmüştür. Papim onun sevgilisidir. Her sevgilisine bir isim takma huyu vardır. Ona da Papim diyordur. Hiçbir şeyin sorumluluğunu almamayı özgürlük sanan, deli dolu genç ve güzel bir kadındır. Her seferinde ne yapıyor ediyor, bir kedi gibi kendini sevdireyor, sonra canı istemediğinde aynı bir kedi gibi aniden çekip gidiyordur. Keyfince yaşamayı, başıboşluğu özgürlük sanıyordur. Adam onu çok seviyordur. Ama kendinden hiç vermeden hep alan bu kadından ayrılmazsa kendi için iyi olmayacaktır. Kendini kurtarmak için ondan ayrılmaya karar verir. Bir mektup yazmak için oturur. Dışarısı karanlıktır ve kar yapıyordur. Penceresinin önünde bir tekir kedi görür. Miyavladığı ağız hareketlerinden bellidir. Ama sesi duyulmuyordur. Adam müthiş bir acı çekere mektubunu yazar ve kadından ayrılır. Kediye umursamamaya karar verir.

Tekir kedi sanrısı O günden sonra o kedi her yerde karşısına çıkmaya başlamıştır. Tuvalet penceresinin önünde, yurt dışında kaldığı yirmi üç katlı otelin sekizinci katının penceresinde, televizyon kulesindeki restoranın pencere camının arkasında hep o kediye görüyordur. Artık gerçek olamayacağını, bir sanrı olduğunu anlıyordur. Hatta bir gün onu içeri almak için pencereyi açar ama kedi birden kaybolur. O zaman zihninin bulanıklaştığını ve ona oyun oynadığını anlar. Küçük kedi sanrısı dışında kendisini normal buluyordur. Yaşamı boyunca aradığı o insanı yeniden aramaya başlar. Bu kez de son sevişi olduğunu düşündüğü, yaşamı boyunca sanki hep onu beklediğini anladığı ve adını La Sesi verdiği kişiyi bulur.

Yeni bir aşk Onu çok seviyordur. Onun da kendisini sevdiğini anlıyordur. Yaşamı boyunca neredeyse umudunu kesmek üzereyken onu bulmuştur. Çok mutludur. Adam kedi sanrısını birine anlattırsa ondan kurtulacağını düşünür ve La Sesi'ne içini dökmeye karar verir. Yaz sonu La Sesi oralardan gidecektir. Gitmemesini ister. La Sesi ise kendisini çok sevdiğini bildiğini ve inandığını ama hiçbir erkeği böyle çılgınca sevmeyeceğini söyler. Ona gerçekçi gelmiyordu. Onda öyle coşkun bir sevgi duygusu yoktur. Eğer adam gibi coşkun ve derinlikli bir sevgi duygusuyla sevebilse kalacağını, büsbütün onun olacağını söyler.

Adamın hayal kırıklığı Bu konuşma adamda hayal kırıklığı yaratır. Kedi sanrısından bahsetmekten vazgeçer. Bir daha birbirlerini hiç görmemeyi yeğlediğini söyler. Kadın bunu anlamaz. Niçin ilişkilerini tamamen kesmek istediklerini kavrayamaz. Adam ve kadın vedalaşırlar. Adam o gece pencerenin camına bakarak kediye boşuna arar ve bir daha hiç göremez. İçinin bilmediği yerindeki o acıyı da bir daha duymaz. Bir daha La Sesi'ni de duymaz.

Temalar

Aşk ve Hayal kırıklığı Kedinin adamın terk edilme, yalnızlık korkularını temsil ettiği anlaşılmaktadır. Aynı kendini sevdirep, ondan faydalanan aşkının aklına estiğinde birdenbire ortadan kaybolduğu gibi hissettirmektedir. Son aşkı adam için yeni bir umut oluyor ama yaşadığı hayal kırıklığı ile sevgiye olan umudu da kayboluyor. Bu noktada hem kendi sanrısının hem hissettiği acının da ortadan kaybolduğu görülmektedir. Kedinin kayboluşu iyileşmeyi değil umutların bitmesi ile tükenişi temsil etmektedir.

PUŞKİN'İN ELDİVENLERİ

Öykü

Adamın mektubu Adam, İbrişim diye hitap ettiği sevdiği kadına mektup yazar. Anlatamadıklarını bu mektupta anlatmak ister. Buluştukları gün Puşkin'i seviyor musun diye bir soru sormuştur. Bu soru aslında o gün ile bağlantılı bir sorudur. Ama sorunun ne ile ilişkili olduğunu tam açıklayamamıştır. Şimdi açıklamak için o günü baştan kendi gözünden yazmak zorunda olduğunu söyler.

Güzel bir akşam Deniz kenarında bir yere oturmuşlardır. O sıcağa, adam ise gölgeye oturmuştur. Kadın sıcağı, adam serini, kadın güneşi adam ise gölgeyi seviyordur. Bunlar dışında ikisi de gürültü, patırtı, gösteriş ve kalabalık sevmiyordur. Ortak olan ve olmayan noktaları vardır. Adam kadını çok seviyordur. O gün kadın çok mutludur. Deniz kenarı, hava, manzara, mezeler, müzik, mekân çok güzeldir. İçki içiyorlardır. Kadın her şeyden çok memnun ve mutlu olduğundan hırçnlığından iz yoktur. Hiç tartışmıyor hep söyleşiyorlardır. Kadın için ortam, mekân, zaman güzelse güzelliğini açabiliyordur. Adam içinse tam tersi kadın varsa her yer güzeldir. Kadın onun olduğu zamanlar adam için sevinin ta kendisi olmaktadır. Ama bu duygunun ikisi içinde aynı ana denk geldiği zamanlar çok azdır. O günde onlardan biridir.

Kadının sevdikleri Masalarını olduğu gibi bırakıp motorla karşıya geçip gelirler. Bir kere daha böyle yapmışlar, karşıda daha çok sarhoş olup tekrar masalarına dönüp içmeye devam etmişlerdir. Garson onlar için masayı tutar. Motorla dalgalar arasında karşıya gidip gelirler. O zamanın bir daha yaşanamazlığının farkındadırlar. Kadın dünyada çok sevip beğendiği insanları sayar. İlk kez adamı da onların içine katmıştır. Adamın ülkesinden çok insan sevmiyordur. Üç ya da beş kişi vardır. Bir de başka birinin adını söylemiştir. Onun çok kültürlü, bilgili, zeki ve çok iyi yürekli biri olduğunu anlatıyordu. Önceleri sadece bu kişinin adını söylerken artık soyadını da söylüyordu. Adam bunun sebebinin artık düelloda öleceğini, eskisi gibi birbirlerine denk olmadıklarından emin olmasının olduğunu düşünür. Çoktan düello da ona yenilmiştir.

Adamın verdiği söz Gerçekte bir düello olmamıştır. Bu düellodan ne diğer adamın ne kadının haberi yoktur. Bu adamın zihnindedir. Ona göre daha birbirlerini tanımadan düello etmişler ve adama yenilip ölmüştür. Çünkü böyle bir düello olsa zaten yenileceğini baştan biliyordu. Kadın bütün sevdiği insanlarla bir masada olmak istiyordu. Birkaç gün sonra şimdi baş başa oldukları masada diğer adam ve başkaları da olacaktır. Kadına katılacağına söz vermiştir ama şimdiden pişmandır. Bu kadar uygar biri gibi de hissetmiyordu. Onunla konuşup söyleşirse kendini aşağılanmış hissedecektir. O gün orada hep birlikte olacaklarına söz vermiştir, kadın çok sevinmiştir.

Gecenin devamı O gün arabaya bindiklerinde içmeye devam etmek isteyip istemediğini sormuş, kadın kabul etmiştir. Arkadaşına gitme teklifini de olumlu yanıtlamıştır. Ama adam kadının onunla sevişmeyeceğini biliyordu. Kadın sadece onunla cennet gibi bir yerde, her şeyin mükemmel olduğu ortamlarda sevişecek biridir. Adam için ise onunla seviştiği yer cennete dönüşmektedir. O gece sabah karşı ayrılırlar.

Puşkin'in yaşamı Ertesi gün buluştuklarında adam söz verdiği yemeğe gelemeyeceğini söyler. Uydurduğu bahaneye kadın çok sinirlenir. İşte o zaman adam "Puşkin'i seviyor musun?" diye sormuştur. Bu soru anlamsız görünmüştür ama ona bu soruyu sorarak yemeğe neden gelemeyeceğini anlatmak istemiştir. Kadın sevmediğini söylemiştir. Adam Puşkin'i seviyor musun derken aslında şiirlerini değil yaşamını kastetmiştir. Çünkü kendisi de şiirlerini okuyup sevmeye çalışmıştır ama ona göre değildir. Ama Puşkin'in hayatını seviyordur. Sevdiği kadın uğruna adamın yarı yaşı olan 38 yaşında düelloda ölmüştür. O düello da öleceğini bile bile düelloya çıkmıştır. Öldürmek ona göre değildir. Ölerken hem kadını hem de hışmını cezalandırdığını düşünür. Adam, Puşkin'in soyundan gelenlerden görür kendini. Yenilgiyi kabul ederek düelloya çıkanlardan... Adam Puşkin'in yaşadığı evi gezmiş, ölmeden önce son kez düelloda kullandığı beyaz eldivenleri de görmüştür. Puşkin için düello sevdiği kadın uğruna kendini başkasına öldürtmektir. Puşkin bunun için düelloya çıkmıştır. Adam ise düello ettiği ve düelloda onu yenip öldüren adamı hiç tanımıyor, tanımak da istemiyordur. O kişi de adamı tanımıyor, onunla düello ettiğini ve yendiğini bile bilmiyordur.

Mektubun sonu O adamı gerçekten görmek istememe, onunla tanışmak istememe nedeni ona mükemmel olarak anlatılmasıdır. Kadın ondan mükemmel biri olarak bahsetmiştir. Adam tanışıp da öyle olmadığını görmek istemiyordur. Düş kırıklığına uğramakta korkmaktadır. Mükemmel olduğuna inanarak boşuna düelloda yenik düşmediğine inanıyordu. Puşkin'in eldivenleri onun için nereye varacağı belli olmayan sonsuz sevi yolculuğunu simgelemektedir. Hiçbir zaman yazmayacağını bildiği mektupları beklediğini söyleyerek mektubunu bitirir.

Temalar

Aşk ve Kıskançlık/Hayal kırıklığı Adam ve kadın birbirlerini farklı şekilde seviyorlardır. Adam, kadının sevdiği ve beğendiği kişiler arasındadır. Kadının adamla mutlu olması için şartların, maddi unsurların mükemmel olması gerekmektedir. Adam içinse kadının olması her şeyi güzelleştirmektedir. Bu farklılık adamı kıskançlık, rekabet ve umutsuzluk gibi duygulara itmektedir. Kadının mükemmel bulduğu diğer adamı görmeden kendisini onun karşısında yenik hissetmektedir. Kadının bir başkasını mükemmel olarak görmesi adamın iç dünyasına çatışmaya, kendi değerini sorgulamasına ve hayal kırıklığına sebep olmaktadır. Kaybetmeyi, yenilmeyi bile bile seçenlerden ve bunlara rağmen sevenlerdendir.

MEŞE AĞACININ ACISI

Öykü

Meşe ağacı Meşe ağacını havaalanının gelen yolcuları bekleme salonunda görmüştür. Beklediği kişinin olduğu uçak bir saat rötar yapmıştır. Salondaki koltuklara oturmuş, koltuğun tam karşısındaki cam bölmenin otomatik kapısı açılınca orada bir meşe ağacı görünüyordu. Oralarda ondan başka ağaç yoktur. Yüksek değil ama geniştir. Sağlam bir görünüşü vardır.

Ağacın kovuğu Bir yaz günü meşe ağacının gölgesine bir aile sığınmıştır. Yiyecek içecekler çıkarmışlar, ağacın dibine ocak yakmışlardır. Aile bütün gün orada vakit geçirmiş, ocağın sıcaklığının meşenin gövdesini yakmasını umursamamışlardır. Hatta ocağı da söndürmedikleri için günlerce için için yanmış, gövdesinde oyuk olmuştur. Kovuklaşan bir yanık yarası vardır.

Meşe ağacının dönüştürdükleri Meşe için için, uzun zamanlarda sürekli dönüşüyordur. Toprağın yeryüzüne değdiği pek çok şeyi zamanla içine alıp özümseyiyor, dönüştürüyordur. Örneğin ölü böcekleri kurtçukları, meyve kabuklarını, izmaritleri, kâğıt parçaları, meyve çekirdeklerini, kuruyemiş kabuklarını, yemek artıklarını gövdesinin içine çekip alıyor zamanla özümseyip kendine dönüştürüyordur. Elbette bu çok uzun süreçler alıyordur. Gövdesine çakılmış uç çiviye de zamanla çekip almış, onları da kendine dönüştürmüştür. Bunca yıllık meşe ağacının kendine dönüştüremediği tek bir şey vardır, plastik bir taşbebek.

Taşbebeğin başına gelenler Taşbebek siyah kıvrırcık saçlıdır. Üzerinde basma bir elbise vardır. Onu zengin bir aile alsın, güzel giysiler giydirdin istemektedir. Ama onu orta sınıf bir aile alır. Alınan kız sevinince taşbebek de sevinir. Bir gün evlerine misafir gelir. Erkek çocuk, kız ona bebeği gösterince alıp hemen elbisesini kaldırır ve bebeğin apış arasını sivri bir kalemle deler. Kız kendi eteği açılmış gibi ağlar ve bağıırır. Bu durum sonrası anne ve baba düşünür. Kızlarının terbiyesi için bebeği kapıcının kızına verip ona yenisini alacaklarını söylerler. Bebek olanlara üzülse de onunla oynamaya başlayan kız sevinince o da unuttur ve mutlu olur. Kapıcının üç tane de oğlu vardır. Onlarda bebeği kırar, hırpalır. Kadın biraz tamirini yapar. Bir süre sonra çocuklar bebekten sıkılınca çöpe atar. Bebeğin macerası elden ele devam eder. Çöpten alınır, başkalarının çocuklarının oyuncağı olur. Günden güne eskir. Kimi onu temizler kimi daha hoyrat davranır. En sonunda göç eden bir ailenin meşe ağacının altında mola vermesi ve giderken bebeği meşe ağacının altında unutması ile orada kalır.

Meşe ağacı ve taşbebek arkadaşlığı Zavallı taşbebek ezik, büzük, eskidir. Kendisini koruyacak bir şeye ihtiyaç duyuyordur. O güne kadar neler çektiğini, nasıl hoyrat ellerde kaldığını, kabaca aşığılandığını anlatır. Meşe ağacı da içine aldığı yabancı maddeleri sabırla nasıl özümseydiğini, özümsemesi zaman alanların ona nasıl acı verdiğini ama bir gün nasılsa onları da kendi ile bütünleştireceği için sabırla davrandığını anlatır. Meşe ağacı taşbebeğin kendini koruması gerektiğini düşünür. Başkasının korumasını beklememelidir. Ama taşbebek meşe ağacı gibi kendini koruyabilecek yapıda değildir. İkisi zaman geçtikçe birbirini sever, yakınlaşır. Meşe ağacı taş bebeğe acır ona ilgi duyar ama onu içine alıp özümsemeye, korumaya kolay kolay karar vermez.

Ağaç ve bebeğin mutsuzluğu Sonunda taşbebek meşe ağacı ile birleşmeye, meşe ağacı da taş bebekle bütünleşmeye karar verir. Meşe ağacının köklerini uzatarak taş bebeği çekerek içine alması çok çok uzun sürer. Sonunda taşbebek meşe ağacının içinde güvenceye kavuşur. İkisi de çok mutludur. Ne var ki meşe ağacı zamanla taşbebeğin yırtık giysilerini özümlese de taşbebeğin plastik kısmını bir türlü özümseyemiyordur. Bu ona müthiş bir acı veriyordur. Taşbebekte korkunç bir kendinden vazgeçmeme direnci vardır. Meşe ağacı çektiği acılardan dolayı yaşamında olmadığı kadar mutsuzdur. Taşbebeğin de mutsuzluğu meşe ağacından az değildir. Artık ezilmekten, kovulmaktan korumuştur ama kendisi olarak kalma hakkını, kişiliğini kaybetmiştir.

Kararın pişmanlığı Meşe ağacı yapmak istediği iyiliğe karşı taşbebeğin tavrını bencillik olarak yorumluyor, ona kızmaya başlıyordu. Onu kurnazlıkla suçluyordu. Kendisi ile bütünleşmeyecekse neden ona yalvardığını, ona bu acıları çektiğini soruyordu. İkisi de kendine göre haklıdır. Ama meşe ağacı meşe ağacı olarak, taşbebek taşbebek olarak düşünmektedir. Taşbebek kendini hapsolmuş hissetmektedir. Hiçbir yerini kıpırdatamıyordu. Meşe ağacı kendini bırakıp onunla bütünleşse artık kıpırdanmaya ihtiyacı olmayacağını söylese de ikisi de hata yaptığını anlar. Yanlış karar vermişlerdir.

Uyum sorunu İkisi de birbirini istememeye ama birbirine mahkûm olamaya başlarlar. Meşe ağacı bu durum böyle olmaz diyerek taşbebekle konuşur. En başta ikisi de bir karar almış ama şu an çıkmaza girmişlerdir. Birbirlerine mecbur kalmışlardır. Onu içine almak elindedir ama tekrar dışına çıkaramamaktadır. En azından bu mecburiyeti biraz daha uyumlu davranarak geçirirlerse daha az acı çekeceklerini söyler. Taşbebek ise meşe ağacına göre uyumlu olmanın kolay olduğunu, kendisinin ağaç olarak yaşamayı sürdürmeye bir şekilde devam ettiğini ama onun ağaç içinde kendi olmadığını söyler. Kendi olarak yaşayıp ezilmeyi, ölmeyi tercih ediyordu.

Meşe ağacının kararı Meşe ağacı taşbebekten kurtulmaya karar verir. Tek bir seçenek vardır. Kendisi çürür ve kurursa taşbebek plastikten olduğu için ona bir şey olmaz ve kurtulur diye düşünür. Ama meşe ağacının yaşlanıp ölmesi çok zaman alabilecektir. Ya da biri gelip onu kesebilir, toprağına zehirli bir sıvı karıştırabilir diye düşünür. Böylece kökü kuruyacaktır.

Yeniden canlanma Yağmurlu bir günde bir çoban meşe ağacına sığınır. Üşüyünce ateş yakar. Ateş kontrolden çıkar ve ağaç ve içindeki bebek yanıp kül olur. İkisi de yanıp kül olarak birbirlerinden kurtulurlar. Meşe ağacının kökünden yükselen kabuksu bir bölümü canlı kalmıştır. Ertesi yaz doğa canlanırken o kısım filizlenir, yapraklanır, dallanır. Yeni bir meşe ağacı canlanıyordu. Terminalde beklediği kişi gelmiştir. Onu coşkuyla karşılar. Sarılır öpüşürler. El ele tutuşup yürürler. İlk yaz doğayı yeniden canlanıyor gibidir.

Temalar

Kimlik ve Özgürlük Meşe ağacı ve plastik bebek arasındaki çatışma doğal ve yapay olanın hikayesi gibi görülmektedir. Fakat aslında aynı zamanda kimlik, bütünleşme, uyum ve farklılıklar ile ilgilidir. Meşe ağacı ve bebek aldıkları ortak kararla bütünleşmeye karar vermişlerdir. Bu bebeğin korunmasını da sağlayacaktır. Ama iki çok farklı özün bütünleşmeye çalışması özgürlükleri ve kimliklerinin zarar görmesine neden olmuştur. Farklı doğalara sahip varlıkların bütünleşmesi hem kendilerine hem karşısındakine acı verebilmektedir. İyi niyet bazen acı sonuçlara neden olabilmektedir. Birbirlerini sevmelerine rağmen kimlikler söz konusu olduğunda çatışma söz konusu olmuştur. Kimliğini kaybetmek korunaksız şekilde acı çekmekten daha kötüdür. Öyküye göre kendin kalabilmek kendini korumaktan önemlidir.

Uyumsuzluk ve Çatışma/Yenilenme Yapay olanın doğa ile çatışması, doğa ile uyumsuzluğu ve yarattığı acı tasvir edilmiştir. Meşe ağacı doğanın sabrını ve yeniden yaratma gücünü temsil etmektedir. Doğa yapay olan ile bütünleşemiyor, onu ne kadar zaman geçerse geçsin özümseyemiyordu. Bu ona acı vermektedir. Bütünleşemediği plastik bebek ile tek kurtuluşları birlikte yanmak olmuştur. Bebek yok olurken ağaç yeniden canlanabilmiştir.

YALNIZLIK VURGUNU

Öykü

Lisedeki çocuk Adam mektuba geçmişte yaşanan bir olayda ölenin kendisi mi yoksa okuldaki arkadaşının mı olduğunu sorgulayarak başlar. Elli dört yıl önce olmuştur. Ölen çocuğun anne ve babasının da çoktan ölmüş olacağından onu tanıyan ve hatırlayan tek kişinin kendisi olduğunu düşünür. Bunları düşünebildiğine göre yaşayanın kendisi olduğuna karar verir. Bu olay lisenin ilk sınıftayken olmuştur. O çocuk ise son sınıftadır. Çok çalışkandır. Okulun en sporcusu ve en başarılı öğrencisidir. Kendisine onu örnek seçmiştir. Ama haberi yoktur. Onu hem rakip sayıyor hem onun gibi olmak istiyordu. Okulları deniz kıyısındadır. Okul, rıhtımın üstünde atlama kulesi yaptırmıştır. Üç sıçrama tahtası vardır. Yüksekten alçağa doğru gidiyordu. Hayran olduğu çocuk denize arkasını dönüp parende atarak, en yüksek sıçrama tahtasından atlıyordu. Suya daldığında hiç su sıçratmıyordu. Her dalışında ayrı bir yerden, uzaklardan su yüzeyine çıkıyordu. Adam ise ancak bir parende atıyor ve suya daldığında etrafa çok su sıçratıyordu.

Çocuğun son atlayışı Onun son dalışında adam en alt sıçrama tahtasında güneşleniyordur. Her zamanki gibi atlayışını yapmıştır. Bir süre sonra çıkmasını beklemişler ama bir türlü çıkmamıştır. Dakikalar geçince bu kadar su altında kalamayacağını düşünürler. Denize atlayıp onu ilk arayan adam olmuştur. Ondan sonra başkaları da atlamıştır. İlk dalışında çok nefes almadığı için çok uzun süre deniz altında kalamamıştır. İkinci dalışında denizin dibindeki çekiciliğe kapılmış daldıkça dalmıştır. Niçin daldığını bile bir an unutmamıştır. Aramalara rağmen onu bulamamışlardır. Karanlığa kadar aranır, motor da gelir ama bulamazlar. Acılı ve suskun bir gece geçirirler. Ertesi gün dalgıç gelir. Suyun dibinde uzun aramalar sonucu cesedini bulurlar. Nasıl öldüğü ve cesedin nasıl suyun dibinde kaldığı ortaya çıkmamıştır. Bütün öğrenciler cenaze törenine katılır. Okulda birkaç gün hep ondan konuşurlar.

Çocuğun ölümü üzerine Doğabilim öğretmenleri yaşadıkları doğa olaylarını onlara ders gibi anlatır, kendisi fazla konuşmaz sorular sorarak onlara anlattırır. Çocuğun boğulma olayını da birkaç ders konu etmiştir. Nasıl boğulmuş olabileceğini ve cesedin suyun dibinde nasıl kalmış olabileceğini düşündürmeye çalışmıştır. Birkaç ihtimalden bahsedilir. Çarpmadan dolayı kalbin durması, başını sert bir şeye çarpması, beyin kanaması, kabuklu hayvanların onu saçlarından yakalamış olabileceği konuşulur. Öğretmen en son vurgun yemekten bahseder.

Vurgun hakkında Öğretmen vurgunun denizin dibinde çok uzun süre kalmaktan olduğunu açıklar. Deniz dibindeki insanın kanı basınçla sıvılaşır ve sıvılaşmış mı yukarıya çıktıkça kanının basıncı artar ve kişinin canı yanmaktadır. Bu kez de kişi yukarı çıkmak yerine tersine daha dibe dalmaktadır. Yukarı çıkarsa burnundan kan geliyor, deniz vurgunu yiyor, aşağı inerse de boğuluyordur. Bazen de su yüzüne çıkınca inmeli şekilde yaşıyordur. Adam, öğretmeni anlatınca denizin dibinde yaşadığı o derinlere çekilme hissinin bir ötesinin vurgun olduğunu düşünür. Öğretmene göre çocuk vurgundan dolayı ölmüş olabilir ama cesedinin su yüzeyine çıkmaması da bu görüşü desteklemiyordur.

Mektupla veda Adam bu hikâyeyi U. diye hitap ettiği kişiye mektubunda anlatır. Sebebi ise yaşadıkları durumun benzerliğidir. İkisi de derinlik sarhoşları gibi yalnızlık sarhoşlarıdır. Yalnızlık denizinin çok derinlerine inmişler ve yalnızlık vurgunu olmuşlardır. Bir sevgiyi bölüşmek demek yüzeye çıkmak ve vurgun yemek demektir. Bu büyük acılar çekecekleri anlama geliyordur. Aslında yalnız kalmak istememişlerdir. Ama çok yalnız kalmışlar, zamanla da bu yalnızlığa alışmışlardır. Git gide yalnızlıkların derinliklerine gömülmüşlerdir. Yalnızlığın görkemli güzelliğinden vazgeçemiyorlardır. Ya kendi yalnızlıklarının güzelliğinde boğulacak ya da sevgiyi bölüşecekleri düşlere kapılıp mutsuzluk içinde sonlarını bekleyeceklerdir. Adam mutlu olmak istediğini bu yüzden inebildiği kadar derinlere inmek, yalnızlığını tatmak istiyordur. Sevgilisine ister yalnızlığı ile kalmasını isterse yukarı çıkmasını söyleyerek veda eder.

Temalar

Yalnızlık ve aşk Öykü yalnızlığın başta bir tercih değil zorunluluk olduğu ama zamanla hem bir sığınak hem tutsaklık halini aldığını belirtir. Aynı denizde vurgun yiyen insanlar gibi yalnızlığın derinlerine çekildikçe sevgiyi ve biri ile yalnızlığını paylaşabilmek mutluluktan çok mutsuzluk vermeye başlamaktadır. Yalnızlık insanı tüketmekte, insanı yaşamdan uzaklaştırmaktadır.

O GECEYİ YAZMAK

Öykü

Yılbaşı hazırlıkları Yazar bu yazdığının öykü olmadığını söyler. Her şeyi olduğu gibi anlattığı bir anısıdır. Her yılın son gününde olduğu gibi 1991 yılındı 1992 yılına bağlayan gece için hazırlık yapıyordur. İşleri hep son dakikaya bıraktığı için fazlasıyla koşturuyor ve yoruluyordur. O gün her günkü işlerine ek olarak Nesin Vakfı çalışanlarına ve Nesin vakfı çocuklarına hediyeler hazırlıyordur. Konuklarla yılbaşı gecesi kırk beş kişi kadar oluyorlardır. Armağanları ayrı ayrı paketliyordur. Küçük çocuklara pahada değerli olmasa da sevinecekleri küçük küçük üç dört hediye hazırlıyordur. Süslü kağıtlara sarıyor, kurdelelerle süslüyordur.

Organizasyonun detayları Bütün yıl gittiği seyahatlerden aldıklarını, ona gelen hediyeleri, arada bir İstanbul'da gezerken satıcılardan aldıklarını saklıyor ve böyle günlerde hediye olarak veriyordur. Artık çinili salonun nasıl süslendiğini önceki yıllardan görmüş çocuklar salonu süsleme işini üstlenmiştir. Yönetmenleri Ruşen Ulusoy yemek ve içecek hazırlıklarını iki gün önceden organize ediyorlardı. Genelde herkes şarap içiyordur. Yalnızca o ve bir iki kişi rakı içiyordur. Yılbaşı hediyeleri sözde kura ile çekilir ama aslında kime ne gideceğini çoktan ayarlamıştır. Sadece işin içine heyecan katıyordur.

Yılbaşı akşamı tombala, rulet oynuyorlardır. Yazar bütün yıl biriktirdiği bozuk paraları çocuklara dağıtıyordu. Herkes istediği saatte yatıyordu. Çünkü vakıfta herkesin kendi akli olduğu ve kendine kurallar koyabileceği düşünülür. Küçükler 24'e kadar onlarıdır. Sonra yatak odalarına çekilmektedirler. Ortaokul öğrencileri saat iki gibi çoktan yatmış olmaktadır.

Yaşadığı yürek bunalımı 31 Aralık 1991 günü armağanlar hazırlarken bir yürek bunalımı yaşar. Arada bir böyle anlar yaşıyordu. Dil altı ilacını aldığında daha kolay atlatıyordu. Ama o ilaç da göz tansiyonunu olumsuz etkilediğinden sık almamaya çalışıyordu. O gün diğer yürek bunalımlarından daha kötüsünü yaşadığını hissediyordu. Sabah böyle bir yürek bunalımı atlatmış, saat 19'da işini ancak bitirdiğinde bu sefer daha sıkıntılı şekilde hissetmeye başlamıştır. Kanepeye yığılmıştır, çok fazla sancı hissediyordu. İlacı masada kalmıştır. Onu alsa aha iyi olacağını biliyordu ama kımıldayacak durumda değildir.

Yazarı yemeğe beklerler Yazar o an öleceğini düşünür. Dayanılır gibi bir acı değildir. O gün ölmemesi gerektiğini düşünür. İnsanların yılbaşı gecesini mahvetmek istemez. Ölüm anında neler hissettiğini yazabilmek ister. Tüm yazarların benzer bir histe olduğunu ama böyle bir imkânın olmadığını söyler. Ayak sesleri duyar. Küçük çocuklardan birisi gelir. Onu yemeğe beklediklerini söyler. Başlamalarını, sonradan katılacağını belirtir. O gidince başka bir çocuk gelir. Onu atlatmak zordur. Hala yemeğe başlamamışlardır. Onu bekliyorlardır. Hasta olduğunu, Ruşen'i çağırmasını söyler. Ruşen gelince hemen ilacını verir. Hastaneye götürmeyi ister ama hastane uzaktır. Yılbaşı günü de doktor yoktur. Evinden kalkıp gelecektir. Dinlenirse iyi olacağını söyler, bir yandan çocukların o gününde ölmek istemiyordu. Yemeğe başlamalarını söyler ama kimse o yokken başlamıyordu. Biraz dinlenip geleceğini söyler.

Yazarın vasiyeti Yalnız kalınca vasiyetini yazmadığını düşünür ve pişman olur. İşleri yarım kalmıştır. Eğer vasiyetini yazma imkânı olsaydı cenaze istemediğini, çocukların törene katılmamasını, ağlamamasını istediğini yazacaktı. Müslüman değildir, inançsızların gömüldüğü ayrı bir mezarlık yoktur. Zaten ruha inanmıyordu. Öldükten sonra mezarın onun için anlamı yoktur. Nesin Vakfı'nın bahçesinin herhangi bir yerine gömülmeyi istemektedir. Ama gömüldüğü yer belli olmasın diye üzerine taş veya çiçek istemiyordu. Çocuklar mezarı üstünde rahatça koşup oynasın istemektedir. Vücudunun da kadavra olarak tıp öğrencileri tarafından kullanılıp işe yaramasını arzulamaktadır. Hayatına giren kadınlarla ilgili dosyalar tutmuştur. Yazdıkları, biletler, karalamalar, fotoğraflar. Onları tek tek sahiplerine göndermek istemektedir. Sevi hatıralarıdır. Bazılarının da yakılması gerekiyordu.

Yazar iyileşir Yazar ölmek üzere olduğunu hisseder. Bir türlü acısı geçmiyordu. Herkes onu bekliyor, yemeğe başlamıyordu. En sonunda zar zor kalkar. Çok zorlandığını belli etmemeye çalışarak masaya katılır. Rakı içiyor yemek yiyor gibi yapar ama aslında ne yer ne de içer. Dinlenmek için erkenden odasına çekilir. Uyuyakalır. O gün ölmemiştir. Hayatın ona vasiyetini yazması için fırsat verdiğini düşünür. Ameliyat olacaktır. Ameliyattan çıkacağını umuyordu.

Temalar

Ölüm Öykü ölümü kaçınılmaz bir son olarak anlatmaktadır. Yazar ölüme hazırlıksız yakalanmıştır. Vasiyetini yazmadığı için, insanların güzel bir gecesini mahvedeceği için üzüntü duymaktadır. Ölüm korkusundan çok sorumluluklarını ve yarım kalan işlerini düşünmektedir. Öykü yazarın hayata ve ölüme dair sorgulamalarını içermektedir.

BİR KELEBEK, BİR ŞAİR VE BİR KADIN

Öykü

Bir kelebek öyküsü Öykü bir kelebeğin anlatımıyla başlamaktadır. Pul kanatlardan biridir. Sanılanın aksine her gördükleri uçan kanatlıların onların türüne ait olmadığı, onların iki küçük, iki büyük olmak üzere dört kanatlı olduklarını söyler. Kelebek koleksiyoncuların asla kelebek koleksiyonlarını tamamlamayacaklarını, sayılarının ve türlerinin çok fazla olduğunu söyler.

Kelebeklerin geçirdikleri evreler Hayatları boyunca beş evreden geçiyorlardır. Bir kelebek olarak o da her pul kanat gibi bu beş evreden geçiyordu. Hepsinin öz yaşam öykülerinin elbette başka olduğunu ama yaşam evrelerinin aynı olduğunu söyler. İlk iki evreyi kendisi de anımsamıyordu. Yumurta, kurtçuk ilk iki yaşam evresidir. Sonra tırtıl oluyorlar ve bu dönem çok uzun sürüyordu. Her türlü yaprakları yiyip tombullaştığı dönemdir. Yaşamlarının en uzun evresidir. Tırtıl evresinden sonra

kendilerine koz örüp, kendilerini hapsediyorlar ve kelebek olan son evreye geçiyorlardır. Kozadaki evre de uzun ve acılı geçiyordur.

Kelebeğin ölüm dansı Kelebek evresi yaşamlarının en kısa evresidir. Artık özgür oluyor, uçabildikleri kadar uçuyorlardır. Birkaç saat veya en çok birkaç ay yaşıyorlardır. Öleceklerini bilseler de ölüme kafa tutmaktadırlar. Ölümsüzlük için tek umutları bırakacakları yumurtalarıdır. Kendisinden sonraki kelebek kuşağı sürerse ölümsüz olacaklardır. Onlar için asıl ölüm yumurtalarını bırakacak uygun bir yer bulamamak ya da bıraktıkları yerde karınca gibi hayvanların yumurtalarını yemeleri olacaktır. Yumurtalarını bırakır bırakmaz da ölmektedirler. Çünkü yumurtaları kendilerinden dışarı çıkarmak için sürekli kanat çırpma zorundadırlar. Bu ölümün dansı gibi görünmektedir. Sonrada yumurtasını bıraktığı yerde can vermektedir.

Kelebeğin zor anları Kelebek, tırtılken en özgür zamanları olduğunu, istediği yerde gezip istediği yaprağı yediklerini söyler. Bu yüzden böyle bir özgürlükten vazgeçip kendi ördüğü kozasına kendini hapsedmesi zor olmaktadır. Dönüşüp kozadan kelebek olarak çıkmak da zordur. Çünkü alıştığı ortamdan ayrılmak zordur. Kozanın rahatlığına ve tembelliğine alışınca yepyeni bir ortama çıkmak acı vermektedir. Kelebek olduğunda yumurtaları bırakmak için uygun bir yer arar. Fakat rüzgâr çıkar ve kısa zamanda fırtınaya dönüşür. Kanatlarını çırpamıyordur bile. Yağmur da başlar. Denize savrulur. Denize düşmemek için yoğun çaba sarf eder. Uzakta bir gemi görür ama ona gidemiyordur. Ölüm dansını bile yapamadan öleceğini düşünür.

Kelebeğin ölümü Bir süre sonra yağmur diner. Kanatları ıslanmış, ağırlaşmıştır. Kendini zor taşıyordur. Ayın ışığında sal görür. Son bir güç ile ona doğru gider. Yumurtasını bırakacak başka yer yoktur. Kurtçuğa dönüşüp dönüşmeyeceğinden bile emin değildir. En üzünçlü ölüm dansını yapar. Yumurtaların üstüne kapanarak can verir.

Şairin söyledikleri Sonraki bölümde bir sanatçı konuşur. Sanatçılardan herhangi biridir. Bir şairdir. İnsan soyunun en gelişmiş kolları olduğunu söyleyerek sanatçıların farkını anlatır. Sanatçılar anormal ve sünormaldir. Şairler ise bu sanatçılar içinde en anormal ve sünormal olanlardır. Öz yaşam öyküleri başka olsa da bütün sanatçıların yaşam evrelerinin birbirine benzediğini söyler.

Sanatçının evreleri Sanatçılığını ilk ve en uzun evresinde hırçın, yıkıcı olduğunu söyler. Çevresinde duyduğu, gördüğü hiçbir şeyi beğenmiyor ve hepsini yakıp yıkarak yenisini emek emek inşa etmek istiyordur. Ama bir türlü yerine umduğu gibi iyisini koyamıyordur. Dünyadaki kabalığı, çirkinliği, bozgunluğu, adaletsizliği görüp bunları yıkıp yerine bir şey koyamadıkça küskün, dingin kalıyordur. Bu sanatçının en uzun evresidir. Sonraki evrede ise dünyayı değiştirmeye başlamanın ilk koşulunun kendini değiştirmeye başlaması olduğunu anladığı dönemdir. Kendi kendinin hem sanığı hem yargıcı hem savcısı olmuştur. Kendi kendi ile hesaplaşma çilesidir.

Son evre hakkında Kendi hapishanesinden kurtulup özgürleştiği dönem ise en güzel dönemdir. Artık iyilik, güzellik, doğruluk için savaş başlamıştır. Artık ölüm uzaklarda değil, her yerdedir. Her sanatçının ölüme kafa tuttuğunu, öleceğini kesin bilmesine rağmen ölümsüzlüğün peşimde olduğunu söyler. Bu da yarattığı eserlerin sonraki kuşaklara aktarabilmekle olacaktır. Öldükten sonra üçüncü boyutta adeta eserlerinde yeniden yaşamaya başlıyorlardır. Yaratıcılığı harekete geçiren kaynağında sevi olduğunu söyler.

Kadının isteği Sonra bir kadın konuşur. Dünyadaki milyarlarca kadından biridir. Hem kendidir hem onlarla ortak yazgıları vardır. Aynı erkekler gibi. Çocukluğundan beri mimar olmak istiyordur ama olamamıştır. Eğer mimar olsaydı anne olmayı bu kadar istemeyecek, anne olmadığına üzülmeyecektir. Öyle düşünüyordur. Yapacağı mimari yapıtlarını çocukları yerine koyabileceğini düşünüyordur. Ama şimdi ne annedir ne de mimardır. Ne çocukları ne de yapıtları vardır.

Kadın öğretmen olur Tanıdığı ve saygı duyduğu kadınlar vardır. Onlar çocuk sahibi olmak istememiş, kendi yapıtlarını çocukları yerine koymuşlardır. Bunlardan birisi bir bilimcidir. Kendini işine vermiştir, bilim yapıtlarını çocukları yerine koymuştur. Şimdi kırk yedi yaşındadır. Anne olmak istese de olamayacaktır ama o zaten hiç pişman değildir. Sonunda kadın da bilimci olmuştur. Fakültede öğretmendir. Sadece öğretmendir ve uğraşının bilim dalı olup olmadığını bile zaman zaman düşünüyordur. O dalın bilimcisi olmasının ve yapıtlar vermesinin olanaksız olduğunu söyler. Bu yüzden doğurmak istiyordur.

Kadının çocuk sahibi olma planları İkinci yurdum dediği ve öğreniminin bir bölümünü geçirdiği bir ülkeye araştırma yapmak için gider. Orada yakışıklı bir arkadaşı vardır. Sevip sevmediğini bilmiyordur ama anne olmak için yaşı geçtiğinden o gençle bunu başarabileceğini düşünür. Sadece çocuk için

onunla evlenmeyi tasarlıyordu, böyle yapan tanıdığı kadınlar vardır. O ülkede tanıştığı biri hayatına güzellikler katmıştır. Beklemediği bir aşktır. Bir şairdir. Şair ona en sevdiği kadın olduğunu, onu hep seveceğini söylemiştir. O da inanmıştır. Çırlıçıplaklardır. O güne kadar neden evlenmediğini sorunca konuşmuşlardır. Erkek arkadaşı olup olmadığını sorunca yakışıklı erkek arkadaşının fotoğrafını göstermiştir. Önemli olanın anne olmak olduğunu, evliliği veya kocayı önemsemediğini söylemiştir.

Kadın ve şairin aşkı Adam kadını şimdiye kadar kimsenin sevmediği kadar sevdiğine inanıyordu. Bu lafın çok kez söylendiğini ve klişe olduğunu biliyor ama gerçekten öyle hissediyordu. Kadın da ona inanıyor, sorgulamıyordu. Kadın, zamanla çocuk yapmayı düşündüğü yakışıklı arkadaşından ayrılır. Zaten görüşmeleri seyrekleşmiştir. Yakışıklı genç arayıp sormamaya başlamıştır. İlişki kendiliğinden bitmiştir. Şair, kadına birlikte yaşasalar hiç kavga etmeyeceklerini düşündüğünü söylemiştir. Ama şair zamanı kendisinden başkasına ayıramayan bir bencildir. Kadın mimar olabilseydi yapıtları için kendisinin de öyle olacağını düşünür. Yaşamında ilk kez şairi kendisine çocuk verecek bir erkek değil bir baba olarak düşünmeye başlar. Diğer erkekler için böyle düşünmemiştir. Şair ile kadın birlikte yaşayabilir miyiz diye düşünmeye başlamışlardır.

Şairin düşünceleri Şair ona yaratıcılık verecek kaynağı, aradığı seviyi kadında bulmuştur. En aradığı zamanda ve bulmakta umudu olmadığı zamanda onu bulmuştur. Sevi onu fırtınalardan koruyacak limandır. Kadın onun yarı yaşındadır. Yaşam boyu aradığını bulmuştur. Artık ölümsüzlüğe savaş açabilecekler.

Kadının düşünceleri Kadın ise hep beraber olsalar böyle olabilecekler mi onu düşünüyordu. Adam yaşı kafasına takıyordu ama kadın için bu önemli değildir. Bir gün onun bir konuşmasını dinlemiştir. İkisi ile ilgili değildir ama söylediklerinden kadın ikisi ile ilgili çıkarımlarda bulunmuştur. İnsanların kendi kültürlerinde kendilerine koza ördüklerini ve bu kozanın içinde alışkanlıkları ile rahat ettiklerini söylemiştir. Bu rahatlık bozulacağı için insanların kültür değişimine karşı geldiğini belirtmiştir. Bunu anlatırken şair ikisinin ayrı ortamların ve ayrı kültürlerin insanı olduğunu düşünmediğini sanıyordu.

Kadın hamile kalır 30 Temmuz gecesi oda buz gibidir. Şair yalnızlığında hiçbir şey düşünemiyor, yazamıyor, okuyamıyordu. Bu donukluktan onu ancak birkaç kilometre uzaklıktaki sevi kurtarabilir diye düşünür. Kadını arar. Sıradan birkaç konuşmadan sonra konuşma ilerlemez. Kadına neden gelmediğini sorar. Kadın artık gelemeyeceğini, bebek beklediğini söylüyor. Adam şaşırıp kiminle, ne zaman evlendiğini sorar. Kadın ise artık evlenmeyi beklemeyeceğini, zamanının kalmadığını söyler. Bunu daha önce ona da anlatmıştı. Adam telefonu kapatınca "Bir Kelebek, Bir Şair ve Bir Kadın" isimli öyküyü yazar.

Temalar

Ölüm Öyküde ölüm mutlaka gerçekleşeceği bilinen bir son ama kafa tutulabilecek bir kavram olarak yer almaktadır. Ölümsüz olmak kendinden sonraki neslin devamını sağlamak, kalıcı eser bırakmak, yaratmak ve üretmektir.

Varoluş ve Kimlik Kadın, şair ve kelebek ayrı ayrı kendi kimlikleri üzerinden varoluşlarını sorgulamaktadır. Hepsinin geçtiği evreler vardır. Hem kendileri olarak farklıdır hem de ait oldukları guruptakilerle aynı evrelerden geçmektedirler. Kadın çocuk doğurarak, kelebek dönüşümünü gerçekleştirip yumurtasını bırakarak, şair eserler yaratarak varoluşunu gerçekleştirebildiğine inanmaktadır.